

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1909, kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(I. A.)

Ordinarie anslag.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen dels att medgifva, att Kungl. Maj:t måtte äga att under år 1909 utöfver beloppet af den i gällande stat för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», 2,250 kronor, för beredande af ökad arfvode åt extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vid institutet af till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel använda ett belopp af 250 kronor; dels ock att med förklarande, att den i staten för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», nu 2,250 kronor, skulle från och med år 1910 höjas med 1,000 kronor till 3,250

*Landbruks-
institutet vid
Ultuna.
[1.¹]*

¹) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

kronor, höja det under anslagstiteln undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar uppförda anslaget till nämnda landbruksinstitut från 55,000 kronor med 1,000 kronor till 56,000 kronor.

Den till stöd för framställningen förebragta utredningen återfinnes å sid. 2—8 i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 12 januari 1909, hvartill utskottet tillåter sig hänvisa.

*Utskottets
uttrände*

Den föreslagna anslagsökningen är, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, afsedd dels till arfvode med 750 kronor till en extra lärare i trädgårdsskötsel, dels ock till arfvodesökning med 250 kronor till extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt.

Med hänsyn därtill, att trädgårdsskötseln under de senaste åren kommit att intaga en allt viktigare plats i landthushållningen, har utskottet ansett sig böra biträda förslaget om ett bättre tillgodoseende af undervisningen däri vid ifrågavarande landtbruksinstitut. I likhet med departementschefen finner äfven utskottet detta lämpligen böra åstadkommas därigenom, att denna undervisning för framtiden bedrifves i mera praktisk riktning än hittills kunnat ske och för sådant ändamål öfverflyttas till en särskild, praktiskt utbildad lärare från lektorn i botanik, zoologi och trädgårdsskötsel, hvars undervisning, i betraktande af den nödvändiga beskaffenheten af denna lärares utbildning, väl hufvudsakligen måste vara af teoretisk art och hvilken genom en sådan anordning skulle blifva i tillfälle att mera odeladt ägna sig åt undervisningen i sina hufvudämnen, botanik och zoologi. Och som utskottet icke haft något att erinra emot beloppet af den föreslagna aflöningen till den nye läraren, tillstyrker utskottet framställningen i denna del.

Hvad härefter beträffar arfvodet till extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vill utskottet erinra därom, att redan vid institutets ombildning år 1891 af såväl dess dåvarande styrelse som landtbruksstyrelsen framhölls nödvändigheten af att bestämma denne extra lärares arfvode till 1,000 kronor. Till detta belopp uppgår också det arfvode, som den extra läraren i ifrågavarande ämnen vid Alnarps landtbruksinstitut uppbär.

Med afseende härå och på de i öfrigt i statsrådsprotokollet anförda skäl har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag jämväl i denna del.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må

a) medgifva, att Kungl. Maj:t må äga att under år 1909 utöfver beloppet af den i gällande stat för *landtbruksinstitutet vid Ultuna* upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», 2,250 kronor, för beredande af *ökadt arfvode åt extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vid institutet*, af till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel använda ett belopp af 250 kronor; samt

b) med förklarande, att den i staten för *landtbruksinstitutet vid Ultuna* upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», nu 2,250 kronor, skall från och med år 1910 höjas med 1,000 kronor till 3,250 kronor, höja det under anslagstiteln undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar uppförda anslaget till nämnda landtbruksinstitut från 55,000 kronor med 1,000 kronor till 56,000 kronor.

2:o) Vidare har Kungl. Maj:t under punkten 2 föreslagit, att Riksdagen må ej mindre medgifva, att under förevarande anslagstitel må, under benämningen »trädgårdsundervisningen», uppföras ett anslag å sammanlagdt 36,800 kronor, däraf *dels* 4,800 kronor till 4 stipendier, ett hvar å 1,200 kronor, att på af Kungl. Maj:t föreskrifna villkor utdelas till personer, hvilka önska utbilda sig till trädgårdskonsulenter eller lärare i trädgårdsskötsel eller eljest förvärfva högre utbildning i trädgårdsfacket, *dels* 12,000 kronor till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, *dels ock* 20,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige; än äfven vid bifall till hvad under denna och föregående punkt föreslagits, med höjande af slutsumman af anslagstiteln »till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 37,800 kronor till 357,900 kronor, i riksstaten uppföra de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen under följande uppställning:

Trädgårdsundervisningens ordnande.

[2.]

bestämmt anslag:

till landtbruksinstitutet m. m. kronor 307,900:—

förslagsanslag:

till understöd åt landtmannaskolor ,, 50,000:—

Summa kronor 357,900:—

Motion.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehått en inom Andra Kammaren af herr *J. O. Forssell* väckt motion (n:o 144), däruti föreslagits att, därest Riksdagen bifölle Kungl. Maj:ts proposition om inrättande af trädgårdsskolor, Riksdagen äfven ville utöfver hvad Kungl. Maj:t behagat äska i undervisningsmateriell till desamma bevilja ett belopp af 450 kronor till hvardera trädgårdsskolan för inrättande af mönsterbigårdar, hvori undervisning i modärn biskötsel kunde meddelas.

Beträffande de skäl, som förebragts till stöd för Kungl. Maj:ts framställning, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 8—40, liksom utskottet i afseende å den af motionären lämnade utredningen tillåter sig hänvisa till motionen.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning afser att ordna trädgårdsundervisningen i landet i enlighet med ett af landtbruksstyrelsen uppgjort, af Kungl. Maj:t i hufvudsak godkänt förslag.

Enligt detta förslag skulle den *högre* trädgårdsundervisningen (för utbildande af trädgårdskonsulenter, lärare i trädgårdsskötsel m. fl.) för närvarande blifva nöjaktigt tillgodosedd genom beviljande af medel till fyra årligen utgående stipendier, hvardera å 1,200 kronor, att för bedrivande af trädgårdsstudier under tvåårig vistelse utomlands tilldelas personer, som hade tillräcklig utbildning i trädgårdsskötsel för att på denna väg kunna vidare förkofra sina kunskaper i facket.

Beträffande den *lägre* trädgårdsundervisningen — hvilken skulle hafva till hufvudsakligt ändamål att utbilda dugliga trädgårdsmästare, men därjämte vid sidan af denna dess egentliga verksamhet hafva till uppgift att genom anordnande af kortare specialkurser bland allmänheten sprida kunskap om och väcka intresse för såväl trädgårdsskötselns skilda grenar som olika trädgårdsprodukters rationella tillgodogörande — skulle denna förläggas till fem därför särskildt inrättade trädgårdsskolor, hvaraf en skulle vara belägen i södra, tre i mellersta och en i norra Sverige. Skolan i södra Sverige borde förläggas till Alnarp och, liksom öfriga dit förlagda landtbruksundervisningsanstalter, helt göras till en statsinstitution. De öfriga trädgårdsskolorna skulle däremot i likhet med landtbruksskolorna samt andra lägre undervisningsanstalter på landthushållningens område, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i hvarje fall, förläggas till enskilda egendomar eller trädgårdar, som genom en högt stående trädgårdskultur ägde därför nödiga betingelser samt med hvilkas innehafvare i sådant fall kontrakt på viss

tid borde upprättas och på detta sätt villkoren för skolans uppehållande bestämmas.

Verksamheten vid de sålunda upprättade skolorna skulle bedrivas enligt följande

» *Hufvudgrunder för med understöd af statsmedel inrättade trädgårdsskolor.*

1. Trädgårdsskolas ändamål är att meddela undervisning i trädgårdsskötsel samt öfning och färdighet i trädgårdsarbetenas utförande, ordnande och ledning.

2. Lärokursen är tvåårig, och skall undervisningen så ordnas, att nya elever hvarje år kunna emottagas.

3. Undervisningen meddelas i hvarje lärokurs på två afdelningar, hvardera omfattande en undervisningstid af ett år.

Undervisning skall meddelas i:

Svenska språket,

Välskrifning,

Räkning, t. o. m. enkel regula de tri,

Geometri, ytors och solida figurers beräkning,

Bokhålleri samt uppsättandet af affärsbref, fakturor o. d.,

Ritning,

Botanik,

Läran om växtsjukdomar, deras orsaker och motarbetande,

Zoologi med särskild hänsyn till för trädgården nyttiga och skadliga djur samt de sjukdomar, som förorsakas af dessa,

Kemi med särskild hänsyn till de kemiska föreningar och företeelser, som äro af betydelse för växtlifvet,

Fysik och meteorologi,

Jordarts- och gödsellära,

Fältmätning och afvägning samt jords torrläggning,

Trädgårds- och parkanläggningskonst,

Köksväxtodling,

Blomsterodling,

Fruktodling och fruktkännedom,

Trädskoleskötsel,

Fröodling och sortförädling,

Binde- och dekorationskonst,

Trädgårdsalsters konservering och användning samt vinberedning,

Biskötsel.

4. Denna undervisning fördelas på de olika årskurserna, så att under första årskursen föreläsningarna upptaga omkring 300 timmar och förevisningar samt öfningar 140 timmar,

samt under andra årskursen föreläsningar upptaga omkring 450 timmar samt förevisningar och öfningar 200 timmar.

5. Synnerlig vikt skall läggas på utbildningen af lärlingarnas yrkesskicklighet, och böra dessa därför deltaga, undervisas och öfvas i alla förekommande trädgårdsarbeten, såsom köksväxtodling, blomster-, frukt- och fröodling på kalljord och under glas, trädskoleskötsel, trädgårdsanläggningars utförande och skötsel m. m.

6. Det praktiska arbetet i trädgården skall så ordnas, att eleverna erhålla tillräcklig tid öfrig för självstudier.

7. Vid trädgårdsskola skola årligen anordnas kortare specialkurser i särskilda grenar af trädgårdsodling eller därmed sammanhängande ämnen, och böra sådana kurser anordnas äfven för personer, som icke hafva trädgårdsodling till sitt yrke, såsom folkskolelärare, trädskötare inom fruktföreningar, m. fl. För äldre trädgårdsmästare böra repetitionskurser uti vissa speciella delar af trädgårdsskötseln anordnas.

8. Vid trädgårdsskola bör finnas plats för minst 20 elever.

9. För att vinna inträde vid skolan erfordras att vara fylld 21 år, äga folkskolebildning samt under minst tre år hafva allvarligt deltagit i olika trädgårdsgöromål.

Äfven kvinnor skola äga att såsom elever genomgå trädgårdsskola.

10. Eleverna erhålla fri undervisning, kost och bostad.

Deltagare i special- eller repetitionskurser, hvarom i punkten 7 sägs, bekosta själfva kost och bostad, men må på särskild pröfning af landbruksstyrelsen bero, om och i hvilka fall deltagare däri skola erlägga någon afgift för undervisningen.

11. Vid hvarje trädgårdsskola skall finnas en vid densamma fast anställd föreståndare.

12. Undervisningen i fruktodling och fruktkännedom, trädskoleskötsel samt köksväxt- och blomsterodling fördelas mellan föreståndaren och tvenne vid skolan fast anställda lärare. Undervisningen i öfriga läroämnen jämte handledningen i praktiska öfningar och arbeten lämnas af biträdande lärare till erforderligt antal.

13. Vid trädgårdsskola skall finnas: fruktträdgård, trädskolor för fruktträd, parkträd och bärbuskar, köksträdgård och blomsterträdgård, jämte frukt-, persiko- och vinhus, öfvervintringshus, föröknings- och varmhus, kallhus, samt varma och kalla kaster äfvensom drifbänkar.»

Hvad anginge undervisningens omfattning samt behovet af de i punkten 13 af förenämnda hufvudgrunder för skolorna omförmälda anläggningar m. m. syntes en olikhet kunna komma i fråga mellan å ena sidan skolorna i södra och mellersta Sverige samt å andra sidan den föreslagna skolan i Norrland, för hvilken undervisningen kunde i flera afseenden inskränkas.

Beträffande kostnaden för genomförandet af den sålunda föreslagna organisationen af trädgårdsundervisningen, hölle landtbruksstyrelsen före, att särskild hänsyn borde tagas till den tillämnade skolan vid Alnarp på grund af den ställning, samma skola skulle komma att få såsom statsinstitution, hvarföre också vid beräkningen af det erforderliga statsanslaget afseende borde fästas jämväl å den till skolan hörande trädgårdens ekonomi.

Med hänsyn till dessa synpunkter hade landtbruksstyrelsen förordnat följande utgifts- och inkomststat för trädgårdsskolan i Alnarp:

Utgifter.

1 föreståndare.....	4,000	kronor	jämte fri bostad, bränsle och trädgårdsprodukter för 300 kronor.
2 underlärare à 2,000 kronor ...	4,000	»	jämte bostad och bränsle.
Extra lärare.....	1,000	»	
1 arbetsförman.....	900	»	
Kost för 20 elever.....	7,200	»	
Extra arbete, körslor och dithörande.....	2,200	»	
Inköp af växter och frö.....	1,200	»	
Underhåll af byggnader och inventarier.....	2,000	»	
Undervisningsmateriell och underhåll däraf.....	850	»	
Uppvärmning och belysning.....	1,000	»	
Städning och eldning.....	800	»	
Läkare och medicin.....	250	»	
Diverse utgifter.....	600	»	26,000 kronor.

Inkomster.

Försäljning af växter.....	14,000	kronor	
Statsanslag.....	12,000	»	26,000 kronor.

Det erforderliga årliga statsanslaget till skolan i Alnarp behöfde således ej sättas högre än till 12,000 kronor. Däremot erfordrades en större nybyggnad till bostad åt lärare och manliga elever vid skolan samt inredning af en ny lärosal i den å stället nu befintliga skolbyggnaden, hvarför på extra stat äskats ett anslag af 40,000 kronor, till hvilken fråga utskottet under punkt 23:o här nedan återkommer.

Vidkommande kostnaderna för de trädgårdsskolor, hvilka skulle förläggas till enskilda egendomar, hade landtbruksstyrelsen med afseende å de olika förhållandena mellan å ena sidan mellersta Sverige och å andra sidan Norrland behandlat frågan om kostnaderna särskildt för hvartdera af dessa områden.

De olikheter i skolornas stater, som sålunda betingades af de olika förhållandena inom mellersta Sverige och Norrland, afsåge dels antalet fasta lärare, i det att vid skolorna i mellersta Sverige måste anställas två dylika lärare, medan i Norrland, där undervisningen i fruktodling och fruktkännedom samt skötsel och anläggning af frukt-, persiko- och vinhus äfvensom i vinberedning, fruktkonservering och biskötsel kunde icke oväsentligt inskränkas, endast en fast lärare behöfde anställas, samt dels antalet elever, hvilket vid hvarje skola inom mellersta Sverige kunde beräknas till 20 men i Norrland till endast 15.

Med ledning af sagda förhållanden hade landtbruksstyrelsen uppgjort följande

*Förslag till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskola
i mellersta Sverige.*

Inkomster.

3,600 elevdagsverken à 2 kronor kronor 7,200: —

Utgifter.

Föreståndaren	kr.	3,000: —
2 fasta lärare à 1,500 kr.	>	3,000: —
Extra lärare	>	1,000: —
Kosthåll, bostad, tvätt och städning för 20 elever under 365 dagar à 1 kr.	>	7,300: —
Undervisningsmaterieel	>	400: —
Skolinventarier	>	200: —
Transport	kr.	14,900: —

	Transport	kr. 14,900:—	
Lyse och bränsle	»	1,300:—	
Underhåll af de byggnader, som tillkomma på grund af skolans förläggande till platsen	»	1,000:—	kronor 17,200:—

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskola i Norrland.

Inkomster.

2,700 elevdagsverken à 2 kronor	kronor 5,400:—
---------------------------------------	----------------

Utgifter.

Föreståndare	kr. 3,000:—	
1 fast lärare	» 1,500:—	
Extra lärare	» 1,000:—	
Kosthåll, bostad, tvätt och städning för 15 elever under 365 dagar à 1 kr.	» 5,475:—	
Undervisningsmateriell	» 400:—	
Skolinventarier m. m.	» 225:—	
Lyse och bränsle	» 1,200:—	
Underhåll af byggnader	» 600:—	kronor 13,400:—

De brister, som till följd af otillräckliga inkomster förefunnes, utgörande för trädgårdsskola i mellersta Sverige 10,000 kronor och för trädgårdsskola i Norrland 8,000 kronor, motsvarade alltså de belopp, som, för att skolorna skulle komma till stånd, måste fyllas af statsmedel.

I det af landtbruksstyrelsen sålunda uppgjorda förslaget till trädgårdsundervisningens ordnande har departementschefen icke förordat annan saklig ändring, än att, då försiktigheten syntes bjuda, att man, innan man förverkligade landtbruksstyrelsens plan i hela dess omfattning, sökte vinna erfarenhet om, huru dessa med statsmedel upprättade trädgårdsskolor komme att verka och i hvilken mån de från allmänhetens sida vunne anslutning, till en början endast tre skolor skulle upprättas, en i Alnarp, en i mellersta och en i norra Sverige, samt att den sistnämnda skolan skulle inrättas till samma omfattning, som skolan i mellersta Sverige, på det samma kompetens skulle medfölja genomgåendet af de olika skolorna.

Utskottets
yttrande.

Bland jordbrukets binärningar intager trädgårdsskötseln, hufvudsakligen till följd af det intresserade och målmedvetna arbete, som af hushållningssällskap och enskilda med eller utan understöd af allmänna medel därå nedlagts, numera ett mycket framstående rum. Trädgårdsskötselns betydelse för den allmänna landthushållningen manar utan tvifvel till bemödanden att vidare utveckla denna näring. Ett betydelsefullt led i och tillika en nödvändig förutsättning för denna utvecklingsfortgång är otvifvelaktigt trädgårdsundervisningens ordnande genom statens försorg på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt. Det i Kungl. Maj:ts förevarande framställning nu framlagda förslaget i sådant syfte synes utskottet vara väl afpassadt efter landets förhållanden och af beskaffenhet att på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sitt ändamål. Utskottet har därför funnit sig böra i hufvudsak biträda detsamma.

Beträffande den *högre* trädgårdsundervisningen anser utskottet, i likhet med departementschefen, att behovet däraf, innan någon erfarenhet på området vunnits och innan den *lägre* trädgårdsundervisningen blifvit fullt ordnad, bör kunna tills vidare nöjaktigt tillgodoses genom inrättande af stipendier för studier utomlands; och har utskottet icke något att erinra emot de föreslagna stipendiernas antal och belopp.

I afseende å antalet och belägenheten af de för den *lägre* trädgårdsundervisningens tillgodoseende af departementschefen föreslagna trädgårdsskolorna äfvensom i afseende å omfattningen af den undervisning, som i dem skulle meddelas, och de fordringar, som skulle uppställas för vinnande af inträde i skolorna, har utskottet ej heller funnit anledning till erinran. Däremot har utskottet, ehuru det icke är tilltalande att på något sätt ställa skolorna på olika plan, icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag därutinnan, att alla trädgårdsskolorna skulle inrättas till samma storlek. Visserligen torde skillnaden mellan södra och mellersta Sverige med hänsyn till de på trädgårdsodlingen inverkan förhållandena icke vara större än att de dit förlagda trädgårdsskolorna i allt väsentligt kunna inrättas efter samma plan; och har utskottet därför i afseende å dessa skolor icke något att erinra emot det af departementschefen beräknade antalet elever och lärare m. m. Men mellan Norrland å ena sidan och de öfriga delarna af landet å andra sidan torde skillnaden i berörda hänseende däremot vara så stor, att den norrländska skolans organisation ej lär kunna undgå att däraf påverkas. Till följd af det i Norrland rådande klimatet kunna gifvetvis de praktiska öfningarna vid trädgårdsskolan därstädes under inga förhållanden drifvas i samma grad som vid de sydligare

skolorna, vare sig i afseende å längden af den tid, öfningarna under året kunna pågå, eller beträffande det växtmaterial, desamma kunna omfatta. Då nu eleverna, hvilka för att vinna inträde vid skolorna måste hafva en afsevärd, genom flerårigt praktiskt arbete inhämtad erfarenhet i trädgårdsskötseln, med visshet kunna förutsättas önska genomgå trädgårdsskola för att vinna ej endast teoretisk utan äfven ökad praktisk utbildning i sitt yrke, kan äfven med säkerhet antagas, att inträdessökande, hvilken erhållit sin förberedande utbildning i landets sydligare delar och således i regel redan före inträdet i skolan deltagit i så långt drifven trädgårdsskötsel, att sådan af klimatiska skäl ej kan förekomma vid den norrländska skolan, endast i undantagsfall komme att söka sig in i denna skola. Den norrländska skolans elever skulle således i regeln komma endast från Norrland. I betraktande här af finner utskottet det af departementschefen för denna skola beräknade elevantalet af 20 allt för högt och anser detsamma utan risk kunna åtminstone för det närvarande ned sättas till det af landtbruksstyrelsen beräknade antalet 15, hvilket antal också torde vara tillräckligt för Norrlands behof af utbildade trädgårdsmästare, äfven om dessa skulle rekryteras uteslutande med elever från ifrågavarande skola. Då sålunda, beträffande den norrländska skolan, elevantalet torde böra beräknas lägre än vid de andra skolorna samt den tid, som kan ägnas åt den teoretiska undervisningen, måste blifva längre än motsvarande tid vid de andra skolorna i mån, som tiden för de praktiska öfningarna blifver kortare, torde för den teoretiska undervisningens bedrivande vid denna skola i samma omfattning som vid de andra skolorna ej erfordras samma antal fasta lärare som vid dessa. Med hänsyn härtill anser sig utskottet böra biträda landtbruksstyrelsens förslag jämväl i hvad det afser lärarnas antal vid den norrländska trädgårdsskolan.

För de afvikelser från den af departementschefen omfattade meningen, utskottet sålunda biträdt och hvartill utskottet föranledts, utom af ofvan angifna omständigheter, jämväl af samma skäl, som förmått departementschefen att reducera de af landtbruksstyrelsen föreslagna fem trädgårdsskolorna till endast tre, har utskottet hämtat ett ytterligare stöd från den erfarenhet, som vunnits från de norrländska landtbruksskolorna, hvilka, från början inrättade efter samma plan som de i öfriga delar af landet belägna, sedermera måst underkastas en förändrad organisation. Skulle emellertid erfarenheten ådagalägga, att den till Norrland förlagda trädgårdsskolan lämpligen bör uppehållas till samma omfattning som de andra skolorna, läser Riksdagen

icke komma att undandraga sig beviljandet af erforderliga medel för skolans utvidgande till full likställighet med de öfriga skolorna.

I detta sammanhang har utskottet velat särskildt framhålla, att utskottet med de inskränkningar beträffande de praktiska öfningarna vid skolan i Norrland, som utskottet ansett betingade af där rådande förhållanden, ingalunda afsett någon inskränkning i de enligt utskottets mening synnerligen viktiga specialkurser, hvilka jämlikt de förslagsvis uppgjorda hufvudgrunderna för trädgårdsskolorna skulle vid desamma anordnas. För sådana kurser lämpar sig, enligt utskottets förmenande, den norrländska skolan fullt ut lika väl som någon af de öfriga skolorna.

Beträffande herr Forssells ofvannämnda motion delar utskottet motionärens mening om vikten af biskötseln och önskvärdheten af densammans understödjande. Som emellertid i den af Kungl. Maj:t framlagda planen för trädgårdsskolorna ingår obligatorisk undervisning i detta ämne och alltså, vidkommande skolorna i mellersta och norra Sverige, det torde åligga ägarna till de trädgårdar eller egendomar, dit skolorna blifva förlagda, att anordna lämpliga bigårdar och anskaffa öfrig för undervisningen i biskötsel nödig materiell samt, beträffande trädgårdsskolan i Alnarp, det af Kungl. Maj:t begärda anslaget väl kommer att så användas att, om ej första året af skolans verksamhet, så dock inom kort tid en mönsterbigård blifver upprättad, finner utskottet den af motionären föreslagna höjningen af det under förevarande punkt äskade anslaget icke af behovet påkallad.

Af den af utskottet förordade inskränkningen beträffande trädgårdsskolan i norra Sverige skulle följa, att statens kostnader för samma skola kunde nedbringas från af departementschefen beräknade 10,000 kronor till af landtbruksstyrelsen föreslagna 8,000 kronor eller med 2,000 kronor. Häraf skulle åter blifva en följd, att anslaget till »trädgårdsundervisningen» icke behöfde uppföras till högre belopp än 34,800 kronor. Då vidare, enligt hvad utskottet inhämtat, det i statsrådsprotokollet omnämnda, för innevarande läsår med 8,000 kronor från förevarande anslagstitel utgående understödet till Adelnäs' trädgårdsskola i Östergötland efter trädgårdsundervisningens ordnande på sätt föreslagits icke kommer att blifva erforderligt, torde, utan att de under punkterna 1 och 2 af nionde hufvudtiteln framställda anslagskrafven åsidosättas, den af Kungl. Maj:t föreslagna höjningen af anslagstitelns slutsumma kunna nedbringas med 10,000 kronor eller till 27,800 kronor.

Mot den föreslagna uppställningen af de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen har utskottet icke något att erinra.

Med åberopande af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) med afslag å herr Forssells ofvannämnda motion, medgifva, att under förevarande anslagstitel må, under benämningen »trädgårdsundervisningen», uppföras ett anslag, å sammanlagdt 34,800 kronor, däraf *dels* 4,800 kronor till 4 stipendier, ett hvart å 1,200 kronor, att på af Kungl. Maj:t föreskrifna villkor utdelas till personer, hvilka önska utbilda sig till trädgårdskonsulenter eller lärare i trädgårdsskötsel eller eljest förvärfva högre utbildning i trädgårdsfacket, *dels* 12,000 kronor till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, *dels ock* 18,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige; samt

b) med höjande af slutsumman af anslagstiteln »till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 27,800 kronor till 347,900 kronor, i riksstaten uppföra de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen under följande uppställning:

bestämmt anslag:

till landtbruksinstitutet m. m. . . kronor 297,900: —

förslagsanslag:

till understöd åt landtmannaskolor » 50,000: —

Summa kronor 347,900: —

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

3:o) Uti punkt 3 under nionde hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att

dels medgifva, att från och med år 1910 i gällande stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet måtte bland posterna för aflöning införas »vikariatsersättning, 2,100 kronor», hvarigenom statens slutsumma skulle ökas till 112,100 kronor;

Central-
anstalten för
försöks-
väsendet på
jordbruks-
området.

[3.]

dels besluta,

ej mindre att tredje stycket af de af Riksdagen godkända villkor och förbehåll för åtnjutande af de i staten för samma centralanstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner måtte från och med ingången af år 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

»att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester; skolande för den tid, tjänst innehafvaren eljest varit från tjänstgöring befriad, dessa aflöningsförmåner utgå till den, som tjänsten förrättar»;

än äfven att efter sjätte stycket af samma villkor och förbehåll skulle införas ett nytt stycke af följande lydelse:

»att föreståndare och öfverassistenter äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, de förra en hvar under en och en half månad och de senare en hvar under en månad»;

dels ock höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 106,000 kronor, med 2,100 kronor till 108,100 kronor.

Berörda tredje stycke af omförmälda villkor och förbehåll är af följande lydelse:

»Att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort; skolande för den tid, tjänst innehafvaren åtnjutit tjänstledighet, dessa aflöningsförmåner utgå till den som tjänsten förrättat.»

Beträffande utredningen i ärendet i öfrigt tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 41—45.

*Utskottets
yttrande.*

Då ifrågavarande befattningshafvare äro af sina tjänster oafbrutet upptagna hela tjänstetiden, synas de böra i likhet med öfriga ordinarie tjänstemän erhålla viss kostnadsfri ledighet; och då den för dem föreslagna semesterns längd är densamma, som i allmänhet gäller för med dem jämnställda befattningshafvare, anser utskottet sig böra tillstyrka den för beredande af en sådan semester föreslagna förändringen i villkoren och förbehållen för åtnjutande af de i staten för ifrågavarande anstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner.

Den föreslagna nya aflöningsposten till vikariatsersättning i centralanstaltens stat är en gifven följd af medgifvande af rätt till semester i ofvannämnda utsträckning för ifrågavarande tjänstemän.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må

I. medgifva, att från och med år 1910 i gällande stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet må bland posterna för aflöning införas »vikariatsersättning, 2,100 kronor», hvarigenom statens slutsumma ökas till 112,100 kronor;

II. besluta,

a) att tredje stycket af de af Riksdagen godkända villkor och förbehåll för åtnjutande af de i staten för samma centralanstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner må från och med ingången af år 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

»att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester; skolandet för den tid, tjänst innehafvaren eljest varit från tjänstgöring befriad, dessa aflöningsförmåner utgå till den, som tjänsten förrättar;» och

b) att efter sjätte stycket af samma villkor och förbehåll skall införas ett nytt stycke af följande lydelse:

»att föreståndare och öfverassistenter äga årligen, när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, de förra en hvar under en och en half månad och de senare en hvar under en månad»; samt

III. höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 106,000 kronor, med 2,100 kronor till 108,100 kronor.

Bifall härtill föranleder icke någon höjning af anslagstitelns till befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar slutsumma.

4:o) Under 4:de punkten har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels från och med 1910 öka det under förevarande anslagstitel till understöd utaf premiering af nötboskap anvisade belopp, 100,000

*Höjning af
anslaget till
premiering af
nötboskap.*

[4.]

kronor, med 20,000 kronor eller till 120,000 kronor, däraf 30,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest sistnämnda belopp i sin helhet eller till någon del under något år ej skulle behöfva för detta ändamål tagas i anspråk, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål; dels besluta, att för åtnjutande af understöd från anslaget fortfarande skola gälla enahanda villkor som i afseende å de för premiering af nötboskap nu anslagna medel; dels ock medgifva, att af anslaget må användas erforderligt belopp till fortsatt utgifvande af en riksstambok öfver ayrshireboskap.

Syftemålet med förevarande framställning är att åstadkomma en vidsträcktare tillämpning än hittills kunnat ske af bruket att i sammanhang med nötboskapspremieringarna utdela tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening.

De för åtnjutande af understöd från för premiering af nötboskap nu anslagna medel stadgade villkor återfinnas i Kungl. Maj:ts förnyade reglemente för den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket den 11 november 1904.

Beträffande utredningen för öfrigt i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 46—54.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen anser utskottet intet tvifvel råda därom, att nötboskapspremieringen i väsentlig mån bidragit till det glädjande framåtskridande, nötboskapsafveln har att uppvisa bland landets mindre jordbrukare. Därtill hafva ock säkerligen de under de senaste åren bildade tjurföreningarna, hvilka väl kunna betraktas som ett led i nötboskapspremieringen, mäktigt bidragit. Det vidare utvecklandet och spridandet af denna föreningsrörelse synes utskottet därför synnerligen angeläget. Och då utdelandet vid premieringarna af tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, utan tvifvel kraftigt verkat i denna riktning, finner utskottet det välbetänkt att vidare fortgå på den sålunda inslagna vägen. Utskottet, som icke haft något att erinra mot beloppet af den äskade anslagshöjningen eller mot framställningen i öfrigt, får alltså hemställa,

att Riksdagen må

a) från och med 1910 öka det under förevarande anslagstitel till understöd utaf premiering af nötboskap anvisade belopp, 100,000 kronor, med 20,000

kronor eller till 120,000 kronor, däraf 30,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest sistnämnda belopp i sin helhet eller till någon del under något år ej skulle behöfva för detta ändamål tagas i anspråk, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål;

b) besluta, att för åtnjutande af understöd från anslaget fortfarande skola gälla enahanda villkor som i afseende å de för premiering af nötboskap nu anslagna medel; samt

c) medgifva, att af anslaget må användas erforderligt belopp till fortsatt utgifvande af en riksstambok öfver ayrshireboskap.

Under förutsättning af bifall härtill kommer anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» att ökas med 20,000 kronor eller från 270,800 kronor till 290,800 kronor.

Länsveterinärer och veterinärstipendiater.

5:o) Under 5:te punkten af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i afvaktan på den proposition angående aflöningsreglering för länsveterinärer, Kungl. Maj:t kunde komma att aflåta till Riksdagen, tillsvidare förslagsvis beräkna en höjning i anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater med 40,000 kronor eller från 60,500 kronor till 100,500 kronor.

Länsveterinärer och veterinärstipendiater.
[5.]

I detta ämne kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, i sammanhang hvarmed utskottet torde finna anledning att meddela yttrande angående de af grefve *A. Hamilton* i Första Kammaren och herr *E. L. Camitz* i Andra Kammaren väckta motionerna i fråga om ordnandet af distriktveterinärväsendet; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Hästafvelus förbättrande.

6:o) Vidare har Kungl. Maj:t under punkten 6 föreslagit Riksdagen dels att godkänna ett i statsrådsprotokollet intaget, af departe-

Stuteriöfverstyrelsen.
[6.]

mentschefen tillstyrkt förslag till stat för stuteriöfverstyrelsen, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat för styrelsens sekreterare upptagna aflöningsförmånerna, dels att medgifva, att styrelsens nuvarande sekreterare efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten må för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridit befattningen såsom styrelsens sekreterare, dels ock att — för beredande af tillfälle för styrelsens nuvarande sekreterare att under år 1909 helt och hållet ägna sig åt sin tjänst hos styrelsen — medgifva, att af de för innevarande år till hästafvelns befrämjande tillgängliga medel ett belopp af högst 3,000 kronor må till honom utbetalas såsom godtgörelse för de aflöningsförmåner, han för vinnande af ledighet från annan af honom innehafd statstjänst må komma att afstå.

Den föreslagna staten för stuteriöfverstyrelsen är af följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspennningar	Orts-tillägg	Summa	
Styrelsens chef, arfvode	—	—	—	6,000	Är chefen bosatt utanför hufvudstaden, åligger honom att för detta arfvode själf bekosta de resor, som af honom företagas för inställelse till tjänstgöring i styrelsen samt för hemresa efter sådan tjänstgöring, hvaremot för de tjänsteresor, som i öfrigt af honom företagas, han äger uppbära särskild rese- och traktamentsersättning.
1 ledamot, d:o	—	—	—	500	
1 d:o , d:o	—	—	—	500	Ledamot, som liksom chefen äger vara bosatt utom hufvudstaden, äger utöfver arfvodet uppbära rese- och traktamentsersättning för de af uppdraget föranledda resor.
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Till vikariatsersättning och extra biträde	—	—	—	600	
Till vaktmästares aflöning och expenser m. m.	—	—	—	950	
Summa	—	—	—	14,350	

I öfrigt hänvisas, beträffande utredningen i ärendet, till statsrådsprotokollet sid. 55—82.

Utskottet anser visserligen nuvarande organisation af den högsta ledningen af statens verksamhet på hästväsendets område icke fullt tillfredsställande i administrativt hänseende. Ehuru väl därför önskligt varit, att ett mera fullständigt förslag till stuteriväsendets omorganisation nu förelegat, har dock utskottet, som icke varit i tillfälle att lämna någon anvisning, i hvilken riktning en sådan omorganisation lämpligen skulle gå, funnit sig böra i det hufvudsakliga understödja Kungl. Maj:ts föreliggande förslag såsom äsyftande att förläna stuteriöfverstyrelsen fastare administrativa former än den hittills haft.

En följd af stuteriöfverstyrelsens i jämförelse med öfriga ämbetsverk säregna organisation är, att chefens personliga arbetsinsats är i särskildt hög grad af afgörande betydelse för ämbetsverkets hela verksamhet. Af så mycket större vikt är då, att ifrågavarande chefsbefattning kan anförtros åt en verkligt skicklig fackman. Hittills har det visserligen lyckats att för befattningen, oaktadt knappheten af de därmed förenade aflöningsförmånerna, erhålla så kvalificerade innehafvare. Men uppenbarligen kan detta förhållande icke beräknas i längden fortfara, åtminstone icke om, såsom önskligt är, valet af den själfskrifne ledaren af hela hästväsendet i landet skall kunna träffas ej blott inom en trängre ekonomiskt oberoende krets af för hästafveln intresserade personer utan äfven bland den stora mängden af fackmännen på området. Det torde därför enligt utskottets mening vara nödvändigt, att med befattningen förenas en ej alltför knappt tillmätt aflöning, hvars belopp dock, i betraktande af den chefen medgifna förmånen att kunna förlägga sin tjänstgöring hufvudsakligen utom hufvudstaden, synes, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, kunna bestämmas till 6,000 kronor att utgå i form af arfvode.

Vid bestämmande för chefen af ett arfvode till nämnda belopp synes något mera regelbunden tjänstgöring i hufvudstaden kunna honom åläggas. Det torde nämligen vara för allmänheten af vikt att vinna visshet om att kunna på vissa bestämda tider få tillfälle att i stuteriväsendet rörande angelägenheter meddela sig med dess chef. Föreskrift synes därför böra meddelas om att chefen skall på regelbundet återkommande, förut kungjorda tider vara tillstädes å tjänsterummet i hufvudstaden; och torde de närmare bestämmelser, som i detta afseende böra meddelas, lämpligen böra intagas i den instruktion, som torde komma att för chefen utfärdas.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen är utskottet af den mening, att ledamöterna i ifrågavarande styrelse, hvilka i sin nuvarande egenskap af ledamöter i stuterikommissionen icke uppbära annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för af uppdraget föranledda resor, billigtvis böra åtnjuta någon godtgörelse för sitt arbete i styrelsen; och har utskottet icke något att erinra emot det af Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagna arvode af 500 kronor.

Beträffande sekreterarebefattning hos styrelsen anser utskottet, att densamma, i betraktande af mångfalden och omfattningen af de till befattningen hörande uppgifter, bör i afseende å grad och aflöning likställas med sekreteraretjänster hos de centrala ämbetsverken i allmänhet. Och då Kungl. Maj:ts förslag härutinnan äfvensom i afseende å de vid befattningen föreslagna aflöningsvillkoren öfverensstämmer med hvad 1907 års Riksdag vid regleringen af löneförhållandena vid statskontoret i sådant hänseende fastställt, har utskottet funnit sig böra tillstyrka förslaget i denna del.

Däremot finner utskottet, särskildt i betraktande af den betydliga löneförhöjning, hvaraf styrelsens sekreterare genom den nya statens antagande skulle komma i åtnjutande, icke tillräckliga skäl föreligga att medgifva den nuvarande sekreteraren förmånen att för rätt till båda ålderstilläggen tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare, men då han, såvida han icke finge tillräkna sig någon del af denna tid, skulle lida minskning i sina nu af statsverket utgående löneförmåner, anser utskottet billighet kräfva, att han får tillgodoräkna sig den för grundläggande af första ålderstillägget erforderliga tid af fem år.

På grund af hvad sålunda anförts och i anslutning till hvad Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) godkänna följande aflöningsstat för stuteri-
öfverstyrelsen att gälla från och med den 1 januari
1910:

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
Styrelsens chef, arfvode	—	—	—	6,000	Är chefen bosatt utanför hufvudstaden, åligger honom att för detta arfvode själf bekosta de resor, som af honom företagas för inställelse till tjänstgöring i styrelsen samt för hemresa efter sådan tjänstgöring, hvaremot för de tjänsteresor, som i öfrigt af honom företagas, han äger uppbära särskild rese- och trakamentsersättning.
1 ledamot, d:o	—	—	—	500	
1 d:o , d:o	—	—	—	500	Ledamot, som liksom chefen äger vara bosatt utom hufvudstaden, äger utöfver arfvodet uppbära rese- och trakamentsersättning för de af uppdraget föranledda resor.
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Till vikariatsersättning och extra biträde	—	—	—	600	
Till vaktmästares aflöning och expenser m. m.	—	—	—	950	
Summa	—	—	—	14,350	

b) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af förenämnda för styrelsens sekreterare upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att sekreteraren skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest styrelsens ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa styrelsen tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med sekreterarbefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med nämnda befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej stuteriöfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen hos styrelsen, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, sekreteraren verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att, då sekreteraren af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, han äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att, därest han undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, han kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till sekreteraren för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest sekreteraren varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af styrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att i fråga om förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattningen tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att sekreteraren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd;

att likväl, därest sekreteraren, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, han icke må samma förhöjning tillträda;

att sekreteraren äger årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester under en och en half månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller såvidt angår tjänsteinnehafvare, som därefter tillträder befattningen, vid tillträdet till densamma stadgadt; samt

att sekreteraren skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja befattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning — i hvad densamma afser medgifvande för styrelsens nuvarande sekreterare att efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten få för

rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare — att sekreteraren må för sådan rätt tillgodoräkna sig fem år af berörda tid; samt

d) medgifva, att — för beredande af tillfälle för styrelsens nuvarande sekreterare att under år 1909 helt och hållet ägna sig åt sin tjänst hos styrelsen — af de för innevarande år till hästafvelns befrämjande tillgängliga medel ett belopp af högst 3,000 kronor må till honom utbetalas såsom godtgörelse för de aflöningsförmåner, han för vinnande af ledighet från annan af honom innehafd statstjänst må komma att afstå.

Stuteristaten.

[7.]

7:o) Kungl. Maj:t har, under punkt 7, föreslagit Riksdagen att *dels* godkänna de i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen tillstyrkta förslagen till stater för hingstdepåerna vid Strömsholm och Flyinge, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stater för ordinarie befattningshafvande upptagna aflöningsförmånerna;

dels förklara

ej mindre, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning såsom depåchef, beridare, bokhållare eller veterinär vid hingstdepå, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser; än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt att hvad sålunda stadgats i fråga om rätt att varda bibehållen vid förutvarande förmåner, skall äga motsvarande tillämpning å nuvarande läkaren vid Strömsholms hingstdepå, därest han ej inom förelagd tid förklarar sig villig att afgå från sin nuvarande anställning och mottaga förordnande å läkarbefattningen enligt den nya staten;

dels godkänna den af departementschefen föreslagna öfvergångsstaten för skolläraryrket vid Strömsholms hingstdepå;

samt dels vid godkännande af de af departementschefen i 6:e och 7:de punkterna under förevarande hufvudtitel tillstyrkta nya staterna

för stuteriöfverstyrelsen och hingstdepåerna höja reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande, nu 273,200 kronor, med 17,850 kronor till 291,050 kronor, däraf särskildt 160,000 kronor till prisbelöningar af hästar.

Omförmälda af departementschefen tillstyrkta stater äro sammanställda på följande sätt, nämligen för *Strömsholms* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Arfvode.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	—	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	—	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)					
Bokhållare	1,500	1,200	—	2,700	Läkaren skall vara pliktig att mot åtnjutande af de arfvoden, som nu äro eller i vederbörlig ordning varda fastställda, bestrida jämväl läkarvården vid ridskolan och vid remontdepån å Utnäs löt.
Veterinär	1,500	600	—	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)					
Läkare	—	—	700	700	
<i>Anm.</i> Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.					
Summa	—	—	—	14,200	

och för *Flyinge* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)				
Bokhållare	1,500	1,200	2,700	
Veterinär	1,500	600	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)				
<i>Anm.</i> Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.				
Summa	—	—	13,500	

I afseende å skolläraryrket vid Strömsholms hingstdepå har departementschefen föreslagit följande, med hvad därutinnan nu gäller sammanfallande

Öfvergångsstat.

	Kontant aflöning	Kofoder och beten	Furuved	
	Kronor	St.	Kbm	
Skollärare	600	2	28.27	} Åtnjuter därjämte fri bostad, planteringsland och 2 parlass gödsel för hvarje 8.815 ar därpå.

De i nuvarande stater för depåchefer, beridare, bokhållare samt veterinärer och läkaren vid Strömsholm upptagna kontanta aflöningsförmånerna uppgå tillhopa till 19,200 kronor. Enligt de af departementschefen föreslagna staterna uppgå samma aflöningar sammanlagdt till 27,700 kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp, 8,500 kronor, utgör alltså den summa, hvarmed för genomförande af nu ifrågavarande lönereglering anslaget till hästafvelns förbättrande skulle behöfva höjas.

Utredningen i öfrigt i ärendet återfinnes å sid. 83—131 i statsrådsprotokollet, dit utskottet tillåter sig hänvisa.

*Utskottets
yttrande.*

I betraktande af det kräfvande och ansvarsfulla arbete, som åligger tjänstemännen vid statens hingstdepåer såsom handhafvare af landets dyrbaraste hästmateriel anser utskottet en förhöjning af dessa tjänstemäns aflöningar vara af omständigheterna påkallad. Och då utskottet icke funnit något att erinra vare sig emot de af departementschefen för hingstdepåerna föreslagna staterna hvad beträffar aflöningarnas belopp och deras fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, eller, vidkommande läkarens vid Strömsholms hingstdepå aflöning, densammans uppförande såsom arfvode eller emot de för åtnjutande af de i staterna upptagna löneförmånerna uppställda, med hvad Riksdagen i sådant hänseende förut fastställt i tillämpliga delar öfverensstämmande villkor och bestämmelser, finner utskottet sig böra tillstyrka, att dessa stater äfvensom berörda aflöningsvillkor varda af Riksdagen antagna.

Beträffande omförmälda aflöningsvillkor har utskottet emellertid velat uttala att, då veterinärerna vid de båda hingstdepåerna skulle komma i åtnjutande af samma löneförmåner ehuru antalet hästar vid hingstdepåen vid Strömsholm är betydligt mindre än hästantalet vid depåen vid Flyinge, denna omständighet bör vederbörligen beaktas vid bestämmande af de särskilda arfvodena för veterinären vid Strömsholm för bestridandet af befattningen såsom lärare vid ridskolan därstädes i veterinärlära och hofbeslag samt sjukvården för samtliga vid densamma befintliga hästar äfvensom sjukvården vid remontdepåen å Uttnäs löt.

I anslutning till hvad Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit och med hänvisning till hvad utskottet under nästföregående punkt anfört i fråga om den för antagandet af den utaf utskottet tillstyrkta nya aflöningsstaten för stuteriöfverstyrelsen erforderliga höjningen af förevarande anslagstitels slutsumma, hemställer utskottet,

att Riksdagen må

a) godkänna följande stater för hingstdepåerna vid Strömsholm och Flyinge att gälla från och med den 1 januari 1910, nämligen för *Strömsholms* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Arfvode.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	—	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	—	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)					
Bokhållare	1,500	1,200	—	2,700	Läkaren skall vara pliktig att mot åtnjutande af de arfvoden, som nu äro eller i vederbörlig ordning varda fastställda, bestrida jämväl läkarvården vid ridskolan och vid remontdepån å Utås löt.
Veterinär	1,500	600	—	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)					
Läkare	—	—	700	700	
Ann. Samtliga åtnjuta dörjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.					
Summa	—	—	—	14,200	

och för *Flyinge* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)				
Bokhållare	1,500	1,200	2,700	Läkaren skall vara pliktig att mot åtnjutande af de arfvoden, som nu äro eller i vederbörlig ordning varda fastställda, bestrida jämväl läkarvården vid ridskolan och vid remontdepån å Utås löt.
Veterinär	1,500	600	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)				
Ann. Samtliga åtnjuta dörjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.				
Summa	—	—	13,500	

b) godkänna följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staterna för ordinarie befattningshafvande upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att ordinarie befattningshafvande skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i äligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af vederbörande hingstdepå eller eljest i allmänhet kan vara stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest göromålen vid depå helt eller delvis öfverflyttas till annan anstalt eller myndighet, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning, han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra vid den anstalt eller myndighet, till hvilken göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid hingstdepå icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att emellertid veterinären och bokhållaren vid Strömsholms hingstdepå skola vara pliktiga att mot de arfvoden, som äro eller framdeles vara i vederbörlig ordning bestämda, bestrida, den förre befattningen såsom lärare vid ridskolan därstädes i veterinärlära och hofbeslag samt sjukvården för samtliga vid densamma befintliga hästar äfvensom sjukvården vid remontdepåen å Utnäs löt och den senare räkenskapsförarbefattningen vid skolan;

att med ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår depåchef, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, stuteriöfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka

hinderligt för tjänstgöringen vid depån, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att därest tjänsteman varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af stuteriöfverstyrelsen prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst

efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnädd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före de nya aflöningsstaternas trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för de nya lönestaternas ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder någondera af de nya aflöningsstaterna, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) förklara

ej mindre, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning såsom depåchef, beridare, bokhållare eller veterinär vid hingstdepå, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser;

än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt att hvad sålunda stadgats i fråga om rätt att

varda bibehållen vid förutvarande förmåner, skall äga motsvarande tillämpning å nuvarande läkaren vid Strömsholms hingstdepå, därest han ej inom förelagd tid förklarar sig villig att afgå från sin nuvarande anställning och mottaga förordnande å läkarebefattningen enligt den nya staten;

d) godkänna följande öfvergångsstat för skollärarebefattningen vid Strömsholms hingstdepå:

	Kontant afföring.	Kofoder och beten.	Furuved.	
	Kronor.	St.	Kbm.	
Skollärare	600	2	28.27	} Åtnjuter därjämte fri bostad, planteringsland och 3 parlass gödsel för hvarje 8.515 ar däraf.

e) vid godkännande af de af utskottet i närmast föregående och denna punkt tillstyrkta nya staterna för stuteriöfverstyrelsen och hingstdepåerna höja reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande, nu 273,200 kronor, med 17,850 kronor till 291,050 kronor, däraf särskildt 160,000 kronor till prisbelönningar af hästar.

Vid bifall härtill kommer anslaget till hästafvelns förbättrande att i sin helhet höjas från 274,270 kronor till 292,120 kronor.

Skogsväsendet.

8:o) I 8:de punkten af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels medgifva, ej mindre att af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet för åren 1909 och 1910 ett belopp af 12,000 kronor må användas till utvidgning af skogsskolorna vid Grönsinka, Bjurfors och Kolleberga, ännu äfven att af samma anslag för år 1909 ett ytterligare belopp af 6,800 kronor må användas till anställande under samma år af en tredje skogsingenjör samt förhöjning i anslagen till de redan anställda skogsingenjörernas resor;

Skogsväsendet.
[8.]

dels ock för fortsatt anställande af en tredje skogsingenjör och för höjning af anslagen till de nu redan anställda skogsingenjörernas resor äfvensom för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m. höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,568,850 kronor, med 305,000 kronor till 2,873,850 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till skogsväsendet erhålla följande uppställning:

bestämmt anslag:

för skogsstaten	kronor 1,113,500: —	
„ statens skogsläroverk ..	„ 89,050: —	kronor 1,202,550: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten och skogsläroverken	„	110,000: —
---	---	------------

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervis- ningen	kronor 7,600: —	
till kronoskogarnas förvalt- ning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet ..	„ 2,873,850: —	„ 2,881,450: —
		<u>Summa kronor 4,194,000: —</u>

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet skulle ökas med 305,000 kronor.

Från reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, utgå, bland annat, kostnaderna för statens sex till skogsbevakares utbildning afsedda skogsskolor, vid hvilka jämte den hufvudsakligen af statsmedel uppehållna enskilda skogsskolan vid Skogshall af utrymmesskäl för närvarande kan antagas endast 90 lärjungar årligen, däraf 14 vid Bjurfors skola och 12 vid hvardera af Grönsinka och Kolleberga skolor. Genom den af Kungl. Maj:t föreslagna utvidgningen af sistnämnda tre skolor skulle enhvar af dem kunna mottaga 20 lärjungar om året, hvarigenom således antalet af de årligen vid skogsskolorna utbildade bevakarna skulle kunna ökas

med 22. Enligt den uppgjorda beräkningen skulle de erforderliga kostnaderna för skolornas utvidgning utgöras af dels kostnader för lokalernas utvidgning, nämligen för Grönsinka skola 3,500 kronor, för Bjurfors skola 500 kronor och för Kolleberga skola 6,500 kronor, dels ock kostnader för anskaffande af inventarier, uppgående för alla tre skolorna till 1,500 kronor, eller sålunda tillhopa 12,000 kronor för en gång.

Af berörda reservationsanslag bestrides vidare kostnaderna för två skogsingenjörer för tjänstgöring i de delar af landet, där lagen angående vård af enskildes skogar och kungl. förordningen angående skogsvårdsstyrelser icke äger tillämpning. Dessa ingenjörer åtnjuta ett årligt arfvode af 3,000 kronor jämte rese- och traktamentsersättning, som beräknats till 800 kronor om året för hvardera. Den af Kungl. Maj:t nu föreslagne tredje skogsingenjören, som jämväl är afsedd för nämnda delar af landet, skulle erhålla årsarfvode till samma belopp som de redan befintliga ingenjörerna. Som emellertid det för skogsingenjör hittills beräknade årliga belopp till rese- och traktamentsersättning visat sig alldeles otillräckligt, har departementschefen ansett detsamma böra för den nye ingenjören liksom ock för de förutvarande beräknas till 1,800 kronor, således beträffande de senare till ett med 1,000 kronor utöfver det nuvarande förhöjdt belopp. — På grund häraf skulle ifrågavarande anslag behöfva höjas med 6,800 kronor, hvaremot behofvet i nämnda hänseende för år 1909 kunde tillgodoses från årets reservationsanslag, som därtill lämnade tillgång.

Beträffande öfriga utgifter, som bestridas af reservationsanslaget i fråga, har departementschefen — under erinran att han redan till statsrådsprotokollet den 12 januari 1907 vid pröfningen af fråga om anslagsbeloppen för år 1908 framhållit, att man uppenbarligen för framtiden måste räkna med en alltjämt fortgående höjning af utgifterna från nu ifrågavarande anslag — vid beräkning af behofven för år 1910 af rörelsekapital för skötseln af statens skogar, liksom vid beräkningen af behofven för innevarande år, tagit till utgångspunkt det belopp, som utgör skillnaden mellan de senast fastställda generalförslagens sammanlagda slutsummor. Detta belopp har departementschefen, efter afdrag af en summa, som ej kunde inverka på beräkningen, funnit uppgå till 297,466 kronor, hvilket belopp alltså jämte de för skogsingenjörerna erforderliga 6,800 kronor, tillsammans 304,266 kronor, utgör den af Kungl. Maj:t med ett, för utjämnande af slutsumman af samtliga anslag till skogsväsendet, till 305,000 kronor jämkadt

belopp äskade höjningen af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet.

I afseende å den i öfrigt förebragta utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 133—140 och 143—153.

*Utskottets
yttrande.*

Till följd af den ökade efterfrågan från enskildes sida å utbildade skogsbevakare, som tack vare det under de senaste åren hos allmänheten i allt högre grad väckta intresset för en rationell och intensivare skogsskötsel gjort sig mer och mer gällande, har det antal bevakare, som årligen utgår från skogsskolorna, numera visat sig allt för ringa för att kunna fylla både statens och enskildes behof. Den af departementschefen för afhjälpan af denna olägenhet föreslagna åtgärden att utvidga vissa skogsskolor i syfte att möjliggöra utbildandet af ett större antal elever finner utskottet därför af förhållandena påkallad och välbetänkt. Och då utskottet icke haft något att erinra vare sig emot det föreslagna sättet för skolornas utvidgning eller emot den därför beräknade kostnaden, samt utskottet, med hänsyn till kostnadens beskaffenhet af tillfällig utgift, finner det lämpligt, att densamma bestrides af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts framställning i förevarande afseende.

Då det är af vikt, att det uti ifrågavarande landsdelar vaknade intresset för en bättre skogsvård tillgodoses och att det ökade behovet af ingenjörsbiträde så vidt möjligt tillfredsställes, anser sig utskottet böra förorda Kungl. Maj:ts förslag om anställande redan under år 1909 af en tredje skogsingenjör, till hvilkens aflöning för innevarande år medel synas kunna beredas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit. Emot det för denna tjänsteman föreslagna årsarfvodet, 3,000 kronor, eller samma arfvode, som de redan nu anställda skogsingenjörerna åtnjuta, liksom emot hvad af Kungl. Maj:t föreslagits beträffande förhöjningen i det belopp, som bör beräknas till rese- och traktamentsersättning för hvar och en af skogsingenjörerna, har utskottet icke något att erinra.

I afseende å den för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m. äskade höjningen af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet har utskottet ej heller funnit anledning till erinran.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen må

a) medgifva, ej mindre att af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet för åren 1909 och 1910 ett belopp af 12,000 kronor må användas till utvidgning af skogsskolorna vid Grönsinka, Bjurfors och Kulleberga, än äfven att af samma anslag för år 1909 ett ytterligare belopp af 6,800 kronor må användas till anställande under samma år af en tredje skogsingenjör samt förhöjning i anslaget till de redan anställda skogsingenjörernas resor; samt

b) för fortsatt anställande af en tredje skogsingenjör och för höjning af anslagen till de nu redan anställda skogsingenjörernas resor äfvensom för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m., höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,568,850 kronor, med 305,000 kronor till 2,873,850 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till skogsväsendet att erhålla följande uppställning:

bestämmt anslag:

för skogsstaten	kr. 1,113,500: —	
„ statens skogsläroverk	„ 89,050: —	kr. 1,202,550: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten och skogsläroverken	„	110,000: —
---	---	------------

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervisningen ...	kr. 7,600: —	
till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„ 2,873,850: —	„ 2,881,450: —
		<u>Summa kr. 4,194,000: —</u>

Härigenom skulle således anslaget till skogsväsendet i dess helhet ökas med 305,000 kronor.

Landtmäteristaten.

Landtmäteristaten.
[9.]

9:o) Kungl. Maj:t har, under 9:de punkten, föreslagit Riksdagen att med afseende å den proposition med förslag till fullföljande af den föregående år påbörjade omorganisationen af landtmäteristaten i orterna, Kungl. Maj:t komme att till Riksdagen aflåta, i det under nionde hufvudtiteln uppförda anslag till landtmäteristaten i dess helhet, nu 233,400 kronor, tillsvidare beräkna en förhöjning till 553,400 kronor, eller med 320,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Skiften och afvittringar.

Skiften och afvittringar.
[10.]

10:o) Under 10:de punkten har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att med afseende å de förslag, Kungl. Maj:t må komma att förelägga Riksdagen angående dels ordnandet af afvittringsförhållandena inom de områden af Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande hvilka afvittringsutslag ännu icke meddelats, dels ock beredande af statsbidrag till laga skiften inom Juckasjärvi och Karesuando socknar, tillsvidare upptaga anslaget till skiften och afvittringar såsom förslagsanslag till oförändradt belopp.

Jämväl beträffande denna framställning kommer utskottet att längre fram under riksdagen afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Sveriges geologiska undersökning.

11:o) Vidare har Kungl. Maj:t i punkt 11 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *dels* besluta, att Sveriges geologiska undersökning från och med år 1910 skall uppföras å ordinarie stat, *samt dels* godkänna det i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen framlagda förslaget till stat för undersökningen, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner.

Det af departementschefen framlagda förslaget till stat för Sveriges geologiska undersökning är af följande utseende:

Sveriges
geologiska
undersökning.
[11.]

	K r o n o r				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.		
Chefen	6,200	2,800	9,000	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvar och ett å 500 kronor, det första efter 5 år, det andra efter ytterligare 5 år, det tredje efter nya 5 år och det fjärde efter än ytterligare 5 år. Af hvarje ålderstillägg utgöra 350 kronor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.	
1 tjänsteman	2,600	1,400	4,000		
10 tjänstemän	26,000	14,000	40,000		
1 förste vaktmästare ...	900	600	1,500		
1 vaktmästare	700	500	1,200		Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till extra geologer och andra biträden samt vikariatsersättning	—	—	13,000		
För skötande af bibliotekariegöromål	—	—	500		
Till uppmuntran af vetenskapligt författarskap ...	—	—	1,000		
Till expenser	—	—	10,000		
Summa	—	—	80,200		

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skola, så länge denna förmån kvarstår, å lönen afdragas 250 kronor årligen.

Då Sveriges geologiska undersökning inrättades år 1858 antog man, att dess verksamhet skulle blifva af mera temporär beskaffenhet, i anledning hvaraf den uppfördes å extra stat, där den sedermera alltjämt fått kvarstå.

Ämbetsverkets personal består för närvarande af en chef samt 11 tjänstemän, nämligen 10 geologer och en aktuarie, tillika bibliotekarie. Af geologerna är en malmgeolog, en kemist och en tillika amanuens. Dessutom kunna enligt instruktionen af chefen antagas biträdande geologer till det i stat bestämda antal samt i mån af behof extra biträden och andra tillfälliga biträden. Slutligen finnas vid undersökningen anställda en förste och en andre vaktmästare.

Institutionens arbeten bedrifvas under sommaren å fältet, härefter det då insamlade materialet under öfriga tider af året bearbetas å tjänsterummet. De egentliga fältarbetena, hvaruti -- förutom aktuarien -- amanuensen och kemisten icke deltaga, utföras för närvarande af de åtta öfriga geologerna med tillhjälp af extra geologer.

Den ännu i hufvudsak gällande aflöningsstaten för personalen vid Sveriges geologiska undersökning antogs vid 1875 års riksdag. Enligt densamma bestämdes aflöningarna:

för chefen till 7,000 kronor;

för tjänsteman vid institutionen till 2,500 kronor med fyra ålders-tillägg, hvar och ett å 500 kronor, efter 5, 10, 15 och 20 år;

för biträdande tjänsteman till belopp från och med 1,000 till och med 2,400 kronor; samt

för vaktmästaren till 750 kronor.

Från och med år 1878 uppfördes å staten 600 kronor till aflöning åt en andre vaktmästare, och vid 1900 års riksdag höjdes begynnelse-aflöningen för tjänsteman vid institutionen från 2,500 till 3,000 kronor, utan förhöjning af slutaflöningen.

Dessutom hafva 1907 och 1908 års Riksdagar på förslag af Kungl. Maj:t beviljat medel för beredande af tillfällig aflöningsförbättring åt en hvar af elfva tjänstemän med 900 kronor och åt förste vaktmästaren med 350 kronor.

Utöfver den fasta aflöningen tillkomma tjänstemän vid institutionen vissa arfvoden.

I sådant hänseende möta först arfvodena, hvar och ett å 500 kronor, till amanuensen för vård af samlingarna samt till bibliotekarien. För dessa arfvoden kräfves minst två timmars dagligt arbete utöfver den allmänna byråtiden. Såsom förut omnämnts, bestrider en geolog amanuensbefattningen, medan aktuarien tillika är bibliotekarie.

Vidare förekomma arfvoden, tillsammans 1,500 kronor om året, åt geologerna såsom extra ersättning för sådana af chefen anbefallda vinterarbeten, som denne finner icke kunna verkställas å den ordinarie arbetstiden.

Dessutom åtnjuta chefen, geologerna och fältbiträden ersättning enligt resereglementet för i undersökningens intresse företagna resor.

Utöfver de ersättningar, som utgå af statsmedel, åtnjuta vidare tjänstemännen vid Sveriges geologiska undersökning ersättning för mera detaljerade forskningar, lämdande till speciellt gagn för någon viss trakt, som få, när de i jordbrukets, bergshandteringens eller andra näringars intresse af enskilda eller kommuner begäras, efter i hvarje särskildt fall erhållet samtycke af chefen för jordbruksdepartementet, genom institutionens försorg utföras, med villkor att planen för de allmänna arbetena ej därigenom rubbas, att däraf föranledda kostnader ersättas af dem, som påkallat utredningarna, och att ersättningarna redovisas i verkets räkenskaper.

Den för innevarande år gällande staten för Sveriges geologiska undersökning upptager

Till aflöningar m. m.	kronor	68,650
» inventarier m. m., böcker m. m. samt ved m. m. tillhopa	»	6,550
	Summa kronor	75,200.

Drages härifrån det belopp af posten till aflöningar m. m., som utgår till ålderstillägg	»	10,500
	Återstår kronor	64,700.

Sistnämnda belopp 64,700 kronor understiger den föreslagna statens slutsumma 80,200 kronor med 15,500 kronor, hvilket sistnämnda belopp således skulle utgöra den anslagsökning, som uti nu ifrågasvarande hänseenden skulle erfordras.

Enligt gällande instruktion har Sveriges geologiska undersökning till uppgift att, med iakttagande af vetenskapens fordringar och med särskild fäst uppmärksamhet på berg- och jordarternas betydelse i ekonomiskt hänseende, inhämta tillförlitlig kännedom om landets allmänna

geognostiska beskaffenhet. Emellertid har undersökningens verksamhet hittills företrädesvis varit af vetenskaplig och kartografisk natur, i öfverensstämmelse hvarmed det alldeles öfvervägande flertalet af tjänstemännen ägt sin hufvudsakliga kompetens på den teoretiska geologiens och den geologiska kartläggningens områden.

Den hufvudsakligaste innebörden af Kungl. Maj:ts föreliggande förslag är en omorganisation af institutionens verksamhet därhän, att dess krafter blifva, jämnsides med kartarbetena, mer än hittills varit fallet inriktade på praktiska uppgifter i näringslivets tjänst. Detta skulle åstadkommas därigenom, att de åtta fältgeologerna efter den olika beskaffenheten af ämnet för deras verksamhet arbetade på två sektioner, en praktisk och en kartografisk-teoretisk, hvilka inom sig skulle hafva särskilda representanter för de viktigaste sektionen tillhörande hufvudriktningarna inom geologien enligt följande plan:

praktiska sektionen: 1) malmgeolog,
2) stenindustrigeolog,
3) agrikulturgeolog (representerande äfven
ler- och torfindustri),

kartografisk-teoretiska sek-
tionen: 4) urbergsgeolog,
5) kvartärgeolog,
6) paleontolog och stratigraf,
7) torfgeolog,
8) hydrogeolog (representerande äfven väg-
och vattenbyggnadsfrågor).

Hvad vidare beträffar förenämnda omorganisation äfvensom angående utredningen i öfrigt i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 155—202.

*Utskottets
yttrande.*

Den i Kungl. Maj:ts förevarande framställning åsyftade omläggningen af Sveriges geologiska undersöknings arbete i mera praktisk riktning finner utskottet i betraktande af en sådan åtgärds stora betydelse för jordbruket, bergshandteringen och åtskilliga andra näringar synnerligen beaktansvärd. Med hänsyn till denna omorganisation af ämbetsverket, hvilken torde komma att bereda detsamma en uppgift af mera stadigvarande art, men jämväl till den omständigheten, att de arbeten, som hittills varit undersökningens hufvuduppgift, eller kartarbetena, redan betingat institutionens fortvaro under ett halft århun-

drade och, så vidt nu kan afgöras, alltjämt synas komma att påkalla densammans verksamhet, finner utskottet sig böra tillstyrka, att Sveriges geologiska undersökning varder uppförd å ordinarie stat.

Då samma skäl, som legat till grund för andra under senaste åren beslutade löneregleringar, äga giltighet äfven beträffande det nu ifrågavarande ämbetsverket, anser sig utskottet böra biträda hvad Kungl. Maj:t i anslutning till löneregleringskommitténs förslag hemställt i fråga om föreliggande lönestat; och har utskottet endast velat erinra att, såsom hittills, chefen ansetts böra jämsställas med öfverdirektör i normalgrad och de ordinarie tjänstemännen med lektorer vid rikets elementarläroverk.

I fråga om de för aflöningsförmånernas åtnjutande föreslagna villkor och bestämmelser, hvilka i hufvudsak öfverensstämma med hvad Riksdagen i dylika afseenden förut beslutat och hvilka, i hvad de därifrån afvika, synas vara påkallade af de vid undersökningen rådande säregna förhållandena, har utskottet icke något att erinra.

Beträffande den för närvarande medgifna, till bibehållande ifrågasatta rätten för tjänstemännen vid undersökningen att årligen under viss tid utöfver semestern erhålla ledighet från befattningen vid ämbetsverket för utförande af geologiska undersökningar på uppdrag af enskilda, har utskottet, som väl inser dessa undersökningars stora betydelse för såväl allmänheten som ämbetsverket och som i öfrigt icke haft något att däremot erinra, likväl velat uttala den bestämda uppfattningen, att dylik ledighet ej bör medgifvas för längre tid än högst en månad om året och ej må föranleda särskild kostnad för statsverket. Dock har utskottet funnit, att, då chefen, hvilken, såsom hittills, ansetts böra jämsställas med öfverdirektör i normalgrad, emellertid enligt den föreslagna staten skulle erhålla högre pension än sådana öfverdirektörer, anmärkning af innehåll, att pensionsunderlaget för chefen skall vara detsamma som för öfverdirektörer i allmänhet, eller 5,700 kronor, bör införas i staten.

I anslutning till hvad Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må

a) besluta, att Sveriges geologiska undersökning från och med år 1910 skall uppföras å ordinarie stat;

b) godkänna följande stat för undersökningen, att gälla från och med den 1 januari 1910:

	K r o n o r			
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
Chefen	6,200	2,800	9,000	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvar ett å 500 kronor, det första efter 5 år, det andra efter ytterligare 5 år, det tredje efter nya 5 år och det fjärde efter än ytterligare 5 år. Af hvarje ålderstillägg utgöra 350 kronor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.
1 tjänsteman	2,600	1,400	4,000	
10 tjänstemän	26,000	14,000	40,000	
1 förste vaktmästare	900	600	1,500	
1 vaktmästare	700	500	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till extra geologer och andra biträden samt vikariatersättning ...	—	—	13,000	
För sköfande af bibliotekariegöromål	—	—	500	
Till uppmuntran af vetenskapligt författarskap	—	—	1,000	
Till expenser	—	—	10,000	
Summa	—	—	80,200	

Ann. 1. Pensionsunderlaget för chefen utgör 5,700 kronor.

Ann. 2. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skola, så länge denna förmån kvarstår, å lönen afdragas 250 kronor årligen.

c) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid Sveriges geologiska undersökning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af verket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende äfvensom, därest

verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt verk anses, eller därest vissa ifrågavarande verk tillhörande göromål öfverflyttas till annat verk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid Sveriges geologiska undersökning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid nämnda verk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår chefen för Sveriges geologiska undersökning, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, verkets chef uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid Sveriges geologiska undersökning, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänsteman vid Sveriges geologiska undersökning allenast genom verkets förmedling och under villkor i öfrigt, som i verkets instruktion varda angifna, må åtaga sig praktiskt geologiska undersökningar åt enskilda;

att tjänsteman vid verket är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning, där chefen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till

den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, utförande af praktiskt geologiska undersökningar åt enskilda, enskilda angelägenheter i öfrigt, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstånges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman eller betjänt för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman eller betjänt varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af chefen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej chefen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, därest förhöjning af aflöningen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, på samma villkor samt för fjärde förhöjningen, i händelse sådan kan äga rum, efter ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor;

under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda förhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen på grund af förordnande;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att chefen och öfriga tjänstemän äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, en hvar under en och en half månad, dock hvad beträffar geologer i regel icke under den tid, då fältarbeten pågå;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Vid bifall härtill kommer det ordinarie anslaget till Sveriges geologiska undersökning att uppgå till 80,200 kronor.

Ålderstillägg.

Ålderstillägg.

[12.]

12:o) Under punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det under nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg från 47,500 kronor till 100,000 kronor eller med 52,500 kronor.

De till stöd för framställningen anförda skälen återfinnas i statsrådsprotokollet, sid. 203.

Ifrågavarande anslagsökning är en naturlig följd af de delvis mycket omfattande omorganisationer och lönerogleringar för åtskilliga under jordbruksdepartementet lydande verk och stater, hvilka dels af 1907 och 1908 årens Riksdagar beslutats och dels redan äro innevarande Riksdag förelagda eller komma att af Kungl. Maj:t för densamma framläggas.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må höja det under nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till *ålderstillägg* från 47,500 kronor till 100,000 kronor eller med 52,500 kronor.

Vägunderhållet på landet.

Ang. väckta
motioner.

13:o) I innevarande års riksstat är för bidrag till vägunderhållet å landet uppfördt ett förslagsanslag å 1,000,000 kronor.

Uti särskilda inom Riksdagen väckta, till sammansatta stats- och lagutskottet remitterade motioner har föreslagits *dels* sammanstående af herr *A. H. G. Rogberg*, i motion n:r 26, i Första Kammaren, och herr *A. Wiklund*, i motion n:r 52, i Andra Kammaren, att Riksdagen, i syfte att tre tjugonedelar af kostnaden för vintervägunderhållet å landet må lämnas af statsmedel, måtte besluta, att det af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln äskade förslagsanslaget å 1,000,000 kronor såsom bidrag till vägunderhållet på landet måtte höjas med 175,000 kronor till 1,175,000 kronor, *dels ock* af grefve *R. G. Hamilton*, i motion n:r 71, i Andra Kammaren, att Riksdagen, i syfte att af uppskattade kostnader för underhållet af allmän väg, bro och färja tre tiondedelar skola utgå af statsmedel, måtte besluta, att det af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln för år 1910 äskade förslagsanslag å 1,000,000 kronor såsom bidrag till

vägunderhållet på landet höjes med 1,000,000 kronor till 2,000,000 kronor.

Sedan det sammansatta utskottet öfver dessa motioner afgifvit utlåtande och Riksdagen med anledning däraf fattat beslut, kommer statsutskottet att framställa det förslag, hvartill förhållandena må för-
anleda; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Skogsinköp.

14:o) I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:r 119) har herr *C. Lindhagen* föreslagit, att Riksdagen ville för inköp af skogsbärande eller till skogsbörd duglig mark anvisa dels på ordinarie stat 500,000 kronor och dels af lånemedel 2,500,000 kronor.

*Ang. väckt
motion.*

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva yttrande; hvilket utskottet ansett sig nu böra för Riksdagen

anmäla.

Öfriga ordinarie anslag.

15:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å nionde hufvudtiteln uppförda, har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon annan ändring än att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 40,461 kronor, måtte för utjämnande af hufvudtitelns slutsumma höjas med 53 kronor till 40,514 kronor.

*Skrif-
materialier
m. m.
[13].*

Utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under nionde hufvudtiteln, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, må för år 1910 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat; dock att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Extra anslag.

Med anledning af de framställningar, som gjorts i afseende å tillfälliga, till nionde hufvudtiteln hänförliga behof, får utskottet afgifva följande yttrande och förslag.

Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

*Aflöning åt
ytterligare en
kansliskreterare inom
jordbruks-
departementet.
[14.]*

16:o) Kungl. Maj:t har under punkt 14 föreslagit Riksdagen att för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, åt en kansliskreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:t kansli på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Under erinran att Riksdagen för hvart och ett af åren 1907—1909 på Kungl. Maj:ts förslag för nu angifna ändamål på extra stat anvisat samma belopp, som nu af Kungl. Maj:t begäres, och då enahanda anslag synes vara behöfligt äfven för nästkommande år, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, åt en kansliskreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 4,000 kronor.

*Arfvode åt
extra föredra-
gande inom
jordbruks-
departementet
m. m.
[15.]*

17:o) Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 15, föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att en regeringsrätt för pröfning af administrativa besvärsmål inrättas och träder i verksamhet under år 1909, på extra stat för år 1910 anvisa för beredande af arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. ett anslag af 7,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta häraf förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel i mån af behof utanordna högst 3,000 kronor.

I afseende å de skäl, som åberopats till stöd för framställningen, tillåter sig utskottet att hänvisa till förberörda, statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokoll öfver jordbruksärenden för den 12 januari 1909, sid. 205—211.

Från ifrågavarande anslag afses att följande utgifter skola bestridas, nämligen: särskildt arfvode å en kanslisekreterare med 1,500 kronor för år 1909 och 2,000 kronor för år 1910 samt arfvode till en amanuens med 1,500 kronor för år 1909 och 2,000 kronor för år 1910.

Beträffande inrättandet af regeringsrätten anförde statsrådet och chefen för civildepartementet vid föredragningen af punkten 1 under sjätte hufvudtiteln, att målens beredning och föredragning inför regeringsrätten förutsattes skola anförtros åt ämbets- och tjänstemän i de särskilda statsdepartementen. Huruvida föredragningen under alla förhållanden skulle kunna tillfredsställande uppehållas utan förstärkning i ett eller annat departements arbetskrafter, kunde icke på förhand afgöras. Skulle sådant visa sig ovillkorligen påkalladt och af Riksdagen beviljadt anslag ej lämnade tillgång för ändamålet, borde emellertid erforderliga medel kunna anvisas från allmänna besparingar eller under förskottstitel, intilldess närmare erfarenhet vunnits.

Ehuruväl sålunda förutsatts, att till en början icke några särskilda anslag skulle utgå för bestridande af kostnaderna för ärendenas beredning och deras föredragning inför regeringsrätten, finner utskottet dock af hvad i statsrådsprotokollet angående nu ifrågavarande anslag anföres otvetydigt framgå, att ett så stort antal synnerligen maktpåliggande och omfattande mål komma att utan kammarkollegium såsom mellaninstans direkt gå till Kungl. Maj:t och handläggas af regeringsrätten, att beredandet och föredragningen af dessa mål, hvilket skall ske genom ämbets- och tjänstemän inom jordbruksdepartementet, kommer att tillföra detta departement en så stor arbetsbörda, att den öfverskrider de krafter, som stå till departementets förfogande. En ökning af departementets arbetsstyrka synes därför redan nu vara af förhållandena påkallad; och då utskottet icke haft något att erinra mot det af Kungl. Maj:t föreslagna sättet för denna angelägenhets ordnande, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, under förutsättning att en regeringsrätt för pröfning af administrativa besvärsmål träder i verksamhet under år 1909, på extra stat för år 1910 anvisa för *beredande af arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m.* ett anslag af 7,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta häraf förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel i mån af behof utanordna högst 3,000 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

*Undervisningsmaterie-
riell för landt-
bruks- och me-
jeriinstitutet
vid Alnarp.*

[16.]

*Utskottets
yttrande.*

18:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till undervisningsmaterie-
riell för landtbruk- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 212.

Hos 1907 års Riksdag gjorde Kungl. Maj:t framställning om beviljande å ordinarie stat af medel till undervisningsmaterie-
riell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. Riksdagen, som emellertid ansåg behovet af ökade medel för anskaffande af dylik materie-
riell icke vara af stadigvarande natur, biföll på det sätt framställningen, att de för ändamålet erforderliga medlen, 3,000 kronor, beviljades å extra stat för år 1908. Enahanda belopp anvisades, likaledes å extra stat, för samma ändamål af nästlidet års Riksdag. Då, enligt hvad utredningen gifver vid handen, behof af anslaget synes förefinnas jämväl för år 1910, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till *undervisningsmaterie-
riell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp* å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

*Understöd åt
mindre bemed-
lade lärjungar
vid landtman-
naskolor.*

[17.]

19:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1908 och 1909 ägt rum, må till *understöd åt mindre be-
medlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åt-
njuta bidrag af statsmedel*, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

*Förhöjda
understöd åt
landtbruks-
skolorna i
Västernorr-
lands, Väster-
bottens och
Norrbottens
län.*

[18.]

20:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under erinran, att Riksdagen, med bifall till af Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar, för hvarje år från och med år 1902 anvisat å extra stat ett anslag af 6,000 kronor för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor ut-

gående understöd af statsmedel, för genomförande af omorganisation af dessa skolor på sådant sätt, att kurserna vid desamma utan minskning af den teoretiska undervisningen förändrades från tvååriga till ettåriga; och då denna omorganisation visat sig vara till gagn för skolornas verksamhet, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Väster-norrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor utgående understöd af statsmedel å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 6,000 kronor.

21:o) Under punkt 19 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 4,000 kronor till beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.

Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa.

[19.]

Den till stöd för framställningen förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 213—219, dit utskottet tillåter sig hänvisa.

För ifrågavarande ändamål beviljade 1908 års Riksdag å extra stat för innevarande år ett anslag af 8,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis under år 1908 utaf nämnda anslag utanordna ett belopp af 4,000 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas har Kungl. Maj:t föreskrifvit såsom villkor för anslaget återjutande, att tre elever skulle äga återjuta kostnadsfri undervisning, dock utan att vara befriade från afgifter för kost och logi; att för inträde i skolan skulle erfordras, att sökande erhållit högre flickskolebildning eller visade sig eljest hafva förvärfvat motsvarande kunskaper eller genomgått folkhögskolekurs; att sådana inträdessökande, som därjämte kunde förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål, skulle äga företräde; att afgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej finge öfverstiga 600 kronor för år; att plan för undervisningen skulle underställas landtbruksstyrelsens pröfning och godkännande; samt att till landtbruksstyrelsen skulle tre månader efter lärokursens afslutande ingifvas berättelse om skolans verksamhet.

Tillika stadgades såsom förutsättning för anslaget utbetalande, att det med intyg från landtbruksstyrelsen styrktes, att undervisningen vid skolan bedrefves på tillfredsställande och med dess ändamål öfver-

ensstämmande sätt samt att tre elever vid skolan åtnjöte kostnadsfri undervisning.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande den af Kungl. Maj:t hos nästlidne års Riksdag gjorda framställningen i förevarande ämne yttrade Riksdagen i sin skrifvelse den 1 juni 1908 angående regleringen af utgifterna under riksstatsens nionde hufvudtitel, att den af Fredrika-Bremer-förbundet inrättade landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor enligt Riksdagens mening vore väl förtjänt att komma i åtnjutande af statsunderstöd. Det syntes nämligen vara af synnerlig vikt att för den med statsmedel understödda, betydelsefulla verksamhet, som numera bedrefves för att bibringa landtbefolkningens kvinnor insikt och praktisk färdighet rörande de i ett hem förekommande hushållsgöromål, hvilka hvilade på dem, äga tillgång till för sin uppgift väl utbildade lärarinnor.

Hvad Riksdagen sålunda anfört torde allt fortfarande äga giltighet. Och då än vidare skolan i betraktande af såväl dess organisation som dess praktiskt ordnade undervisning synes väl rustad att fylla sitt ändamål samt densamma, enligt hvad af utredningen inhämtas, för uppehållande af sin gagneliga verksamhet är i afsevärd omfattning hänvisad till gåfvomedel, anser utskottet skolan böra erhålla understöd af statsmedel jämväl för nu ifrågavarande år.

Beträffande de utaf Kungl. Maj:t för anslaget åtnjutande föreskrifna villkor har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 4,000 kronor *till beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.*

*Kringresande
jordbruks-
konsulenter i
Dalarna och
Norrland.*

22:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[20.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad som för hvar och ett af åren 1908 och 1909 ägt rum, *såsom bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland*, under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt före-

skrifva, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 30,000 kronor att af Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas.

23:o) Vidare har Kungl. Maj:t, under punkt 21, föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnader för byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 40,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att af nämnda belopp under innevarande år från tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må erfordras för byggnadsarbetets påbörjande redan under sistnämnda år.

Byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp.
[21.]

Hvad af departementschefen i detta ärende anförts återfinnes under punkt 2 i statsrådsprotokollet, särskildt å sid. 21, 29, 32, 37 och 38.

Ifrågavarande anslag är afsedt för vissa byggnadsarbeten, som, vid bifall till hvad utskottet under punkt 2 här ofvan hemställt om anvisande af medel till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, skulle behöfva utföras därstädes, nämligen en nybyggnad för lärare och manliga elever samt inredning af en ny lärosal i nuvarande skolbyggnaden vid Alnarp.

Utskottets yttrande.

Då byggnadsarbetena i fråga synas vara erforderliga för upprättandet vid Alnarp af en trädgårdsskola enligt den af departementschefen framlagda, af utskottet biträdda plan samt utskottet icke funnit anledning till erinran emot de därför beräknade kostnaderna, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till bestridande af kostnader för *byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 40,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att af nämnda belopp under innevarande år från tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må erfordras för byggnadsarbetets påbörjande redan under sistnämnda år.

Veterinärundervisningen m. m.

24:o) Under punkt 22 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinär-bakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven för år 1910 — för uppehållande af anstaltens verksamhet under

Veterinärbakteriologiska anstalten.
[22.]

sistnämnda år på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 21,320 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 220 och 221.

*Utskottets
yttrande.*

På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1908 års Riksdag medel för inrättande af en veterinärbakteriologisk anstalt samt fastställde därvid stat för anstalten för innevarande år, slutande å 21,320 kronor. Då, enligt hvad departementschefen anført till statsrådsprotokollet, anstalten ännu icke trädt i verksamhet samt således någon erfarenhet om möjligen erforderliga förändringar i staten ännu icke kunnat vinnas, hemställer utskottet,

att Riksdagen må — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinärbakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven för år 1910 — för *uppehållande af anstaltens verksamhet under sistnämnda år* på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 21,320 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

*Bidrag till
kostnaderna
för allmänna
landtbruks-
möten.*

*Prisbelö-
ningar vid
allmänna
landtbruks-
möten.*

[23, 24.]

25:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad som skett för hvar och ett af åren 1907—1909, må på extra stat för år 1910 anvisa

a) såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* 7,500 kronor; samt

b) till *prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten* 12,500 kronor.

*Redskaps-
profnings-
anstalter.*

[25.]

26:o) Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 25, föreslagit Riksdagen att, till fortsatt *uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof*, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 12,500 kronor.

I afseende å de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 222—225.

För uppehållande af ifrågavarande profningsanstalter, för hvilka kostnaderna under den första tiden af deras tillvaro bestreds af donerade medel, beviljade Riksdagen på framställningar af Kungl. Maj:t för hvar och ett af åren 1908 och 1909 å extra stat 10,000 kronor. Beträffande anslaget för innevarande år hade, enligt hvad statsrådsprotokollet upplyser, landtbruksstyrelsen hos Kungl. Maj:t gjort framställning om det-sammias höjande till 12,500 kronor eller till samma belopp, som nu äskas för år 1910, men föranledde detta icke Kungl. Maj:t att för innevarande år begära högre anslag än som utgått för nästlidne år. Nu har landtbruksstyrelsen åter inkommit till Kungl. Maj:t med en liknande framställning, åsyftande för 1910 erforderligt anslag; och har landtbruksstyrelsen därvid åberopat en af profningsanstalternas styrelse afgifven redogörelse, hvaraf inhämtas, att inkomsterna och utgifterna för profningarna under år 1910 förslagsvis beräknats till respektive 2,000 kronor och 14,500 kronor.

Då nu Kungl. Maj:t biträdt landtbruksstyrelsens sistberörda framställning, i afseende å hvilken utskottet icke funnit anledning till erinran, och särskildt med hänsyn till den ökning i profningsarbetet år 1910, som är att emotse med anledning därpå, att allmänt svenskt landtbruksmöte kommer att hållas år 1911, finner utskottet sig böra hemställa,

att Riksdagen må, till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 12,500 kronor.

27:o) Under punkt 26 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, där landsting eller hushållnings-sällskap, hvar för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa 48,000 kronor.

Utskottets
yttrande

Kemiska
stationer.
[26.]

Af den i ärendet lämnade utredningen framgår, att antalet af de vid de kemiska stationerna under tiden från slutet af 1880-talet, då, beträffande sju af de för närvarande befintliga åtta stationerna, beloppet af det alltsedan dess för hvarje särskild station utgående statsunderstöd först bestämdes, och intill de sist förflutna åren verkställda undersökningarna mer än fördubblats, samt att till följd häraf jämväl landstings- och hushållningssällskaps anslag till stationerna under samma tid måst nära nog fördubblas. Den nu begärda höjningen af statsanslaget med 2,000 kronor för hvarje station är afsedd att, utan landstings och hushållningssällskaps ytterligare betungande, möjliggöra i främsta rummet höjning af assistenternas vid stationerna löner och anställandet af extra biträden, hvarför skulle erfordras tillsammans för hvarje anstalt omkring 1,500 kronor, samt förbättring af anstalternas utrustning. Det hade nämligen, enligt hvad landtbruksstyrelsen upplyst, yppats svårigheter att få lediga assistentbefattningar återbesatta med kompetenta personer till följd af det missförhållandet, att de ordinarie assistenterna i allmänhet åtnjöt en aflöning, som icke stode i rimligt förhållande till deras utbildningstid, deras ansträngande och flerstädes långvariga tjänstgöring samt de allestädes höga lefnadskostnaderna och som icke tilläte dem att bilda familj.

Beträffande utredningen i öfrigt i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 225—233.

*Utskottets
yttrande.*

Det synes utskottet vara af vikt att assistenterna vid de kemiska stationerna, hvilka skola enligt gällande reglemente vid föreståndarnas för stationerna ledighet förestå stationerna på eget ansvar och därför böra hafva samma kompetens som föreståndarna, beredas en så nöjaktigt tillmätt aflöning, att befattningarna kunna blifva med väl kvalificerade personer besatta. Och då, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, förhållandet mellan landstingens och hushållningssällskapens bidrag till stationerna och statsanslaget sedan den tid, då det senare fastställdes till dess nuvarande belopp, förskjutits högst betydligt till landstingens och hushållningssällskapens nackdel, finner utskottet det billigt, att statsanslaget nu ökas. Utskottet, som icke haft något att erinra i afseende å beloppet af den begärda anslagshöjningen, hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910 anvisa såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom

de orter, där landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening förbundet sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa 48,000 kronor.

28:o) Vidare och på grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

*Kemisk-växt-
biologisk
anstalt inom
Norrbottens
län.*

[27.]

att Riksdagen, i likhet med hvad som för ett flertal föregående år ägt rum, må såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd *kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län* — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 6,750 kronor — på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 11,250 kronor.

29:o) Kungl. Maj:t har, under punkt 28, föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett anslag af 10,000 kronor, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställas.

*Frökontroll-
anstalter.*

[28.]

De skäl, som anförts till stöd för framställningen, återfinnas i statsrådsprotokollet, sid. 234—243, dit utskottet tillåter sig hänvisa.

För hvart och ett af åren 1887—1908 har Riksdagen till Kungl. Maj:ts förfogande å extra stat anvisat ett anslag å 10,000 kronor för att användas till understöd — med högst 1,000 kronor till hvarje anstalt — åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understöddes med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter ville underkasta

sig de villkor och föreskrifter i afseende å analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställdes.

Under den tid, berörda anslag sålunda beviljats, har upprepade gånger fråga väckts om förändrad organisation af det statsunderstödda frökontrollväsendet i landet förnämligast i syfte att få denna verksamhet mer centraliserad. Hvarje gång har emellertid frågan, enär densamma kraft vidare utredning, tills vidare undanskjutits.

Emellertid förelade Kungl. Maj:t nästlidne års Riksdag förslag till förändrad organisation af frökontrollväsendet, hvilket förslag gick därpå ut, att statsunderstöd skulle lämnas endast fyra i olika delar af landet belägna, bättre än de hittillsvarande utrustade frökontrollanstalter.

Riksdagen för sin del uttalade sig dock för den nuvarande anordningen med ett relativt stort antal frökontrollanstalter, spridda öfver hela landet, samt ansåg, att de brister, som enligt sakens natur måste vidlåda denna anordning, skulle blifva i det hela afhjälpta genom upprättande af en central frökontrollanstalt, hvilken anstalt Riksdagen föreställde sig lämpligen kunna anordnas i samband med den redan befintliga centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, hvarigenom kostnaderna för en sådan central frökontrollanstalt skulle kunna nedbringas.

Riksdagen anvisade alltså på extra stat för innevarande år till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag af 10,000 kronor för att på hittills brukligt sätt utgå till understöd åt af hushållningssällskapen inrättade frökontrollanstalter och anhöll tillika, att Kungl. Maj:t måtte efter verkställd utredning taga i öfvervägande, huruvida icke en central frökontrollanstalt borde inrättas i samband med centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, och därefter till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill förhållandena kunde föranleda.

Enligt hvad departementschefen i ifrågavarande ärende till förberörda statsrådsprotokoll anfört har nu Kungl. Maj:t anbefallt verkställandet af den af Riksdagen sålunda begärda utredningen, men synes departementschefen hafva funnit denna utredning gifva vid handen, att någon särskild besparing i kostnader icke skulle stå att vinna genom det ifrågasatta förläggandet af den föreslagna centrala frökontrollanstalten till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, hvilken anordning för öfrigt ur viss angifven synpunkt syntes departementschefen mindre lämplig; och hade förty departementschefen för det närvarande funnit det förut öfliga anslaget böra af Riksdagen åskas på vanliga villkor.

Utskottet, som med hänsyn till frågans nuvarande läge icke har något att erinra emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett anslag af 10,000 kronor, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana *frökontrollanstalter*, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställas.

30:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet vidare,

att Riksdagen, i likhet med hvad som skett beträffande hvar och ett af åren 1908 och 1909, må såsom bidrag till *åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen* på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 15,000 kronor.

Åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen.
[29.]

31:o) Under punkt 30 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med förklarande för sin del att de i statsrådsprotokollet omförmälda, af departementschefen föreslagna villkoren och bestämmelserna för tilldelande för framtiden af statsanslag åt Sveriges utsädesförening skola tillvidare i hufvudsak lända till efter rättelse, å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 25,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af utsädesföreningens praktiskt-vetenskapliga verksamhet.

Sveriges utsädesförening.
[30.]

Den förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet å sid. 244—285.

Ofvannämnda, med ledning af de sakkunniges förslag affattade villkor och bestämmelser äro af följande lydelse:

»I. Föreningens stadgar skola fastställas af Kungl. Maj:t.

II. En af Kungl. Maj:t för ett år i sänder utsedd person skall vara ledamot i föreningens mindre styrelse med enahanda befogenhet

som öfriga ledamöter i nämnda styrelse, skolande kostnaderna härför bestridas af föreningen med belopp, som i brist af godvillig öfverenskommelse skall bestämmas af landtbruksstyrelsen.

III. Ett ombud för statens räkning skall äga deltaga i revisionen af föreningens förvaltning, skolande kostnaden härför bestridas af föreningen med belopp, som i brist af godvillig öfverenskommelse skall bestämmas af landtbruksstyrelsen.

IV. Föreningen skall i afseende å sin verksamhet vara underkastad inspektion från statens sida, hvilken inspektion skall utöfvas af landtbruksstyrelsen.

V. Föreningens nuvarande filialer få ej nedläggas utan medgifvande af landtbruksstyrelsen.

VI. Föreningen skall årligen till Kungl. Maj:t afgifva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning.

VII. Föreningen skall hvarje år i minst lika stor utsträckning som under år 1906 till mindre jordbrukare utlämna goda utsäden såsom försträckning samt af andra medel än statsanslag bestrida därpå föranledda kostnader.

VIII. Alla frågor rörande öfverlåtelse af utsädesföreningens stammar till förökning och försäljning skola handläggas af en kommission, bestående af tre ledamöter, af hvilka en, som är kommissionens ordförande, utses af Kungl. Maj:t, en väljes af hushållningssällskapens ombud i föreningens större styrelse samt den tredje utses af föreningens mindre styrelse. För sistnämnda två ledamöter utses jämväl suppleanter. Kostnaderna för kommissionen skola betalas af föreningen.

IX. Stammarnas öfverlåtelse skall äga rum efter förutgående täflan, därest icke Kungl. Maj:t på framställning af kommissionen finner lämpligt medgifva, att uppgörelse utan sådan täflan må äga rum med svenska landtmännens riksförbund eller allmänna svenska utsädesaktiebolaget.

X. I fråga om stammarnas öfverlåtelse till förökning och försäljning skola följande bestämmelser gälla, nämligen:

1. Förmedlaren bör för fullgörandet af sina förpliktelse ställa säkerhet, som kan godkännas af förenämnda kommission.

2. Förmedlaren skall visa sig förfoga öfver så stort och så välskött jordbruk, att utsädesstammarnas förökning under de första åren kan anses betryggad.

3. Förmedlaren skall äfven visa sig förfoga öfver tidsenliga och vid besiktning, verkställd genom mindre styrelsens försorg, godkända magasinslokaler med alla de rensnings- och sorteringsmaskiner m. m., som finnas vara nödiga för utsädets vederbörliga skötsel.

4. Anbud skola omfatta alla utbudna stammar, tillhörande en eller flera af nedanstående grupper:

- a) hvete, råg och korn,
- b) hafre,
- c) trindsäd,
- d) klöfver och gräsfrö,
- e) rotfruktsfrö och potatis.

5. Öfverlåtelsen skall omfatta rätt för förmedlaren att ensam under kontraktstiden af föreningen erhålla alla de till den eller de öfverlåtna grupperna hörande utsädesstammar, som af föreningens mindre styrelse anses färdiga att utsläppas till allmän odling, samt att under samma tid ensam under föreningens kontroll och plomb saluhålla utsäde af de öfvertagna stammarna, med den inskränkning, som här nedan under 8 sägs.

6. Förmedlaren skall i det kontrakt, som skall upprättas mellan föreningen och honom, tillförbindas att i öppna marknaden tillhandahålla utsäde af alla de stammar, till hvilka han enligt öfverlåtelsekontraktet har förfoganderätt.

7. Förmedlaren skall dock vara berättigad att vägra mottaga honom erbjudna utsädesstammar, hvilka det i sådant fall skall vara föreningen förbehållet att i den ordning kommissionen bestämmer öfverlåta åt annan till förökning och försäljning under föreningens kontroll och plomb.

8. Förmedlaren skall äfven vara berättigad att, om han anser en mottagen stam icke längre vara värd att föras i handeln, efter hos föreningens mindre styrelse därom gjord anmälan upphöra att tillhandahålla densamma i marknaden. Därefter skall föreningen vara förbehållet att till annan öfverlåta stammen på sätt under 7 härförut sägs.

9. Förmedlaren skall förbinda sig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter beträffande odlingen af de öfvertagna stammarna och från dem kommande skördar, som föreningens mindre styrelse kan finna behöfliga för stammarnas bibehållande vid full sortrenhet och fullgod kvalitet. Denna förbindelse skall särskildt innefatta förpliktelse för förmedlaren att, så länge han för en stam i marknaden, mottaga de föryngringar, som föreningens mindre styrelse anser behövas för stammens vidmakthållande, samt att ställa sig till efterrättelse af den mindre styrelsen meddeladt förbud att vidare såsom utsäde försälja stammar, som blifvit uppblandade eller af annan orsak befunnits olämpliga för praktiken.

10. Förmedlaren skall i afseende å förökningen och spridningen af de öfvertagna stammarna tillförbindas att vara underkastad den kontroll å odlingsfält och i magasin, som föreningens mindre styrelse anbefaller. Kontrollen skall omfatta äfven de odlingar, som efter medgifvande af mindre styrelsen anförtros åt andra jordbrukare, och alla till de öfverlåtna stammarna hörande grödor, som af förmedlaren inköpas från vederbörande odlare för försäljning som utsäde.

11. Den af föreningens tjänstemän utöfvade kontrollen får icke utsträckas till andra utsädesvaror än dem, som tillhöra de öfvertagna stammarna.

12. Förmedlaren skall vara förbunden att ersätta föreningen dess kostnader för kontrollens utöfvande, hvilken dock skall ordnas så, att den med bibehållande af full effektivitet ej onödigt fördyras.

13. Förmedlaren skall vidare förpliktas att icke, utan medgifvande af föreningens större styrelse, ingå något aftal rörande odling i utlandet af från föreningen öfvertagna stammar. Träffas uppgörelse med allmänna svenska utsädesaktiebolaget, skall bolaget särskildt tillförbindas att, så fort ske kan, bringa förbindelsen med dess tyske reproduktör att upphöra.

14. Förmedlaren skall dessutom förbinda sig att ej, utan medgifvande af föreningens större styrelse, samtidigt med de från föreningen öfvertagna stammarna föra i marknaden andra sorter eller varor af samma växtart som dessa. Hvad sålunda föreskrifvits skall dock icke utgöra hinder för att, där uppgörelse kan, efter ty förut är sagdt, träffas med svenska landtmännens riksförbund, detta må berättigas försälja utsäde, som odlats af medlemmar i föreningar, hvilka äro anslutna till förbundet.

15. Föreningens mindre styrelse skall vara förbehållet att yttra sig öfver de pris, till hvilka utsäden af de från föreningen bekomna stammarna skola tillhandahållas allmänheten.

16. Förmedlaren skall vara tillförbunden att för den under 5 angifna rätten till utsädesföreningen erlagga dels för hvarje år i förväg ett årspris af 200 kronor för hvarje öfverlåten stam, som han för i i handeln, samt dels före årets utgång en viss royalty å hela den årliga omsättningen af de öfvertagna stammarna. Denna royalty skall, där ej underhandsuppgörelse träffas, bestämmas sålunda, att anbud om öfvertagande af förmedlingar skall upptaga jämväl beloppet af den royalty, som erbjudes.

17. Öfverenskommelse om öfvertagande af förmedlingen skall afse en tid af 10 år i sänder. Vid utgången af denna tid skall såväl

förmedlarens rätt att få utsädesvaror kontrollerade af föreningen som ock hans skyldighet att betala afgifter till föreningen upphöra, och föreningen skall därefter vara berättigad att till annan öfverlämna förngringar af redan utlämnade stammar.

18. I kontraktet skall intagas förbehåll därom, att, om förmedlaren skulle på otillfredsställande sätt fullgöra sina åtagna förbindelser och därmed riskera utsädesföreningens ställning och lugna utveckling, föreningens mindre styrelse må upphäva det ingångna kontraktet. Förmedlaren skall ock vara berättigad att uppsäga kontraktet, om föreningen icke uppfyller sina åtagna förbindelser. Efter skedd och godkänd uppsägning skola de ömsesidiga förpliktelserna med årets utgång upphöra att gälla.

19. Slutligen skall i det kontrakt, som avslutas mellan föreningen och förmedlaren, stadgas, att, om tvist uppstår rörande rätta tolkningen af detsammas bestämmelser eller i annat afseende rörande förhållandet mellan föreningen och förmedlaren samt deras inbördes rättigheter och skyldigheter, saken icke får dragas inför domstol utan skall afgöras enligt lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

20. För att uppgörelse skall kunna träffas med aktiebolag, erfordras särskildt, att den för bolaget gällande bolagsordningen innehåller bestämmelser

dels därom, att

a) Kungl. Maj:t skall äga utse en ledamot i bolagets styrelse;

b) ett ombud för statens räkning skall äga årligen deltaga i granskningen af bolagets räkenskaper och förvaltning;

c) till aktieägarna ej må för något år utdelas mer än 5 procent å det inbetalta aktiekapitalet, dock att i bolagsordningen må stadgas, att, i händelse till aktieägarna under något år icke utdelats hvad de, efter ty nyss är sagdt, ägt högst utbekomma, underskjutande beloppet må kunna framdeles till dem utbetalas; samt

d) den vinst, som därutöfver kan uppstå, sedan den i lag stadgade afsättningen till reservfond ägt rum samt i öfrigt för bolagets utveckling behöfliga medel reserverats äfvensom nödiga afskrifningar gjorts, skall tillfalla föreningen och omedelbart utbetalas till denna för att användas till främjande af dess mål;

dels ock därom, att, därest uppgörelse kommer till stånd, ändring i bolagsordningen uti nyssangifna hänseenden under tiden för uppgörelsens giltighet icke må företagas utan medgifvande af förenämnda kommission.

21. Skall stammarnas öfverlåtelse äga rum efter förutgående täflan, må den tid, efter hvilken förmedlaren skall vara beredd att börja öfvertagandet af stammar, icke bestämmas kortare än ett år från det kungörelse om anbudens infordrande varit första gången införd i allmänna tidningarna.

XI. Har täflan ägt rum, tillkommer det förenämnda kommission att antaga det eller de anbud, som synas gifva största säkerhet, att de utlämnade stammarna komma att tillhandahållas allmänheten i oförsämradt skick, hvarjämte afseende ock skall fästas vid beloppet af den ersättning, som anbudsgifvare erbjuder sig att erlægga.»

*Utskottets
yttrande.*

Då Riksdagen förlidet år beviljade anslag till Allmänna Svenska Utsädesföreningen, anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte framlägga till pröfning efter förnyade utredningar uppgjordt förslag om öfvertagande af föreningens utsädesstammar under sådana garantier, att såväl föreningens som den jordbrukande allmänhetens intressen blefve på ett fullt betryggande sätt tillgodosedda.

Genom fastställande af ofvan intagna villkor och bestämmelser är afsedt att de äskade garantierna skulle uppnås. Dessa villkor och bestämmelser torde emellertid, på sätt departementschefen äfven erinrat, genom sin omständlighet och detaljerade beskaffenhet kunna vara ägnade att bereda vissa praktiska svårigheter vid träffande af en eventuell uppgörelse.

Hvad beträffar punkt IX i förenämnda villkor och bestämmelser upplyser departementschefen visserligen, att stora utsikter lära förefinnas, att en öfverenskommelse skall komma till stånd med riksförbundet; och enligt utskottets åsikt vore det i många afseenden förmanligt om så kunde ske, men det torde kunna befaras att, sedan en allsidig utredning öfver de med stammarnas öfvertagande till förökning förenade kostnaderna företagits, förbundet ej ser sig i stånd att inlåta sig på ett dylikt företag, helst det torde blifva nödvändigt att i Utsädesföreningens närhet förfoga öfver ganska ansenliga jordarealer och lämpliga magasinsbyggnader. Utan tvifvel är Allmänna Svenska Utsädesaktiebolaget, som på sin tid bildades uteslutande med uppgift att till förökning mottaga föreningens stammar, i många afseenden väl skickadt för en dylik verksamhet. Om än erfarenheten från ett föregående samarbete mellan föreningen och bolaget ej varit uppmuntrande för en fortsättning däraf, torde dock numera utsikterna att med detta bolag träffa öfverenskommelser på ett för föreningens syften fördelaktigt sätt ej vara uteslutna. Men då numera detta bolags

verksamhet äfven omfattar andra affärgrenar än den, för hvilken bolaget ursprungligen bildades, torde vara ovisst, huruvida bolaget är villigt att underkasta sig sådana villkor, som utaf de sakkunniga i punkt X mom. 20 föreslagits skola gälla för bolag såsom förmedlare, eller att dels blott 5 % ränta skulle få beräknas på aktiekapitalet, dels bolaget skall äga skyldighet att till föreningen afstå all på bolagets rörelse uppkommande vinst, sedan nödiga afskrifningar verkställt. Hvad slutligen beträffar stammarnas utlämnande till förökning efter förutgången täflan — hvarifrån på grund af ofvannämnda bestämmelser bolag torde vara uteslutna — så har redan förut ett dylikt förfaringssätt försökts, dock utan resultat. Skola enskilda personer öfvertaga stammarna till förökning, blir den kontroll, som skall från föreningens sida utöfvas, om den skall vara fullt betryggande, så dyrbar, att detta förfaringssätt äfven för framtiden torde blifva resultatlöst. Visserligen hafva de sakkunnige för att nedbringa kontrollkostnaderna föreslagit, att stammarna skola gruppvis utbjudas, exempelvis på en hand höstsädes- och kornstammar, men med skäl kan ifrågasättas, huruvida en sådan anordning kan vara tillräddig, då det ju ofta kan inträffa, att bland dessa stammar finnas sådana, hvilka ej kunna förökas på hvilka orter som helst.

Med den åsikt utskottet alltså hyser om svårigheten att med fasthållande af de utaf de sakkunnige föreslagna villkor i punkt X kunna träffa uppgörelse om öfvertagande af föreningens stammar till förökning, anser utskottet ej lämpligt föreslå Riksdagen att fastslå desamma till ovillkorlig efterrättelse, utan torde det böra lämnas åt Kungl. Maj:t att söka träffa uppgörelse med ledning af de föreslagna villkoren. Då dessutom möjlighet finnes, att en förmånlig och fullt betryggande uppgörelse skulle kunna träffas under hand med någon annan förmedlare än Landtmännens riksförbund eller Allmänna Svenska Utsädesaktiebolaget, anser utskottet, att Kungl. Maj:t bör äga frihet att, efter den i förslaget omförmälda kommissionens framställning, äfven träffa aftal med annan förmedlare än de tvenne ofvan nämnda.

Mot öfriga af de föreslagna villkoren har utskottet icke något att erinra.

Ovisst är enligt utskottets åsikt, huruvida, sedan det interimistiska aftalet med Allmänna Svenska Utsädesaktiebolaget den 30 juni upphör och ej förnyadt aftal med nämnda bolag kommer till stånd, någon uppgörelse under den närmaste framtiden kan träffas, ty, äfven om riksförbundet skulle besluta sig för att öfvertaga föreningens stammar, kräfves nog en ganska lång tid, innan förbundet hinner ordna

sig därför, men denna omständighet bör ej utgöra hinder för Riksdagen att för år 1910 bevilja föreningen samma anslag, som utgått alltsedan år 1905. Föreningens verksamhet bedrifves nämligen fortfarande på ett förtjänstfullt sätt och understödjes af en stor del af landets hushållningssällskap, men, om statsanslaget skulle indragas eller ned sättas, kan befaras att föreningen till skada för jordbruksnäringen skulle nödgas upphöra med sin verksamhet. Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen må, med förklarande för sin del att de i statsrådsprotokollet omförmälda, af departementschefen föreslagna villkoren och bestämmelserna för tilldelande för framtiden af statsanslag åt *Sveriges utsädesförening* skola tills vidare i hufvudsak lända till efter rättelse, å extra stat för år 1910 bevilja, såsom bidrag till uppehållande af utsädesföreningens praktiskt-vetenskapliga verksamhet, 25,000 kronor.

*Elev i boskaps-
skötsel och
mejeri-
hushållning.*
[31.]

32:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad som under föregående år ägt rum, må till utbildande af en *elev i boskapsskötsel och mejerihushållning* på extra stat för år 1910 anvisa 1,000 kronor.

*Anställande
af torfingen-
jörer och torf-
assistenter.*
[32.]

33:o) Med anledning af framställning i ämnet af Kungl. Maj:t hemställer utskottet vidare,

att Riksdagen, i likhet med hvad som under föregående år ägt rum, må *för anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 25,000 kronor.

*Torfskolan
vid Markaryd.*
[33.]

34:o) Med erinran, att Riksdagen år 1907 på förslag af Kungl. Maj:t till upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912 beviljat ett anslag af 35,000 kronor och däraf på extra stat för hvardera af åren 1908 och 1909 anvisat ett belopp af 7,000 kronor får utskottet, på grund af Kungl. Maj:ts i punkt 33 gjorda framställning, hemställa,

att Riksdagen må af det utaf 1907 års Riksdag beviljade anslag å 35,000 kronor till upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912 på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 7,000 kronor.

35:o) I enlighet med hvad Kungl. Maj:t föreslagit och med erinran, att Riksdagen för åren 1902, 1905 och 1907 för nedannämnda ändamål å extra stat beviljat sammanlagdt 145,000 kronor, får utskottet hemställa,

Åtgärder för att främja tillgodogörandet af den i landets torfmossar befintliga bränsletillgång.

[34.]

att Riksdagen, i likhet med hvad beträffande innevarande år ägt rum, må medgifva, att Kungl. Maj:t må för vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga bränsletillgång, under år 1910 i mån af behof disponera hvad vid utgången af år 1909 icke blifvit användt af de tidigare för samma ändamål å extra stat beviljade medel.

36:o) I punkt 35 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt Svenska mosskulturforeningen på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 35,000 kronor.

Svenska mosskulturforeningen.

[35.]

Departementschefen, hvars yttrande i ärendet till statsrådsprotokollet återfinnes å sid. 287—292 af det vid statsverkspropositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden, har tillstyrkt aflåtande af förevarande framställning och därvid tillika uttalat, att, därest densamma af Riksdagen bifölles, Kungl. Maj:t torde vilja angående villkoren för anslaget åtnjutande meddela enahanda bestämmelser, som stadgats i fråga om det till föreningen för innevarande år beviljade anslag, och sålunda, bland annat, föreskrifva, att ett för statens räkning utsedt ombud, för hvilket kostnaden skulle bestridas af föreningen, skulle deltaga i revisionen af föreningens förvaltning, med skyldighet att om revisionen afgifva yttrande till jordbruksdepartementet, samt att föreningen fortfarande skulle i afseende å sin verksamhet vara underkastad särskild inspektion från statens sida, hvilken inspektion framdeles, liksom för innevarande år, borde tillkomma landtbruksstyrelsen.

Utskottets
yttrande.

Till understöd åt Svenska mosskulturföreningen har Riksdagen på extra stat för hvarje år från och med år 1890 anvisat statsanslag, som för hvart och ett af åren 1906—1909 utgjort 20,000 kronor.

I den mån förtroendet för Svenska mosskulturföreningens verksamhet vuxit bland landets jordbrukare har ock föreningen sett sig nödsakad att gifva denna verksamhet allt större omfattning för att kunna tillgodose alla de kraf, som ställas på densamma. Då de flesta af landets hushållningssällskap eller landsting med ej obetydliga belopp understödja föreningen, har hon helt naturligt ej ansett sig kunna motsätta sig dessa kraf. Särskildt har under de senare åren föreningen äfven med stora uppoffringar tagit sig an ett mycket fruktbringande upplysningsarbete bland de mindre jordbrukarne genom anordnande af undervisningskurser och verkställande af fria jordanalyser samt genom kringresande undervisare m. m., en verksamhetsgren, som föreningen, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas, har för afsikt att, om dess ekonomi det medgifver, ytterligare utvidga. Ehuruväl Riksdagen, såsom ofvan nämnts, under de senare åren beviljat föreningen anslag af 20,000 kronor om året, hafva likväl föreningens tillgångar varit otillräckliga för att möta de med den utvidgade verksamheten förenade ökade kostnaderna, hvarigenom föreningens ekonomi betänkligt rubbats. Så mycket angelägnare är det därför, att föreningen icke undandrages det understöd från statsverket, hvaraf hon är i behof och utan hvilket det ej kan för föreningen blifva möjligt att på den inslagna vägen fullfölja sin gagnande verksamhet; och då statsverkets uppoffring i detta fall synes väl motvägas af den nytta, som genom föreningen beredes vår raskt framåtskridande jordbruksnäring, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till understöd åt Svenska mosskulturföreningen på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 35,000 kronor.

Åtgärder för
höjande af
det mindre
jordbruket.

[36.]

37:o) Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 36, föreslagit Riksdagen att till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 240,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 18,000 kronor.

Till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket har Riksdagen hvarje år allt sedan år 1901 anvisat anslag, som från att för år 1902

hafva uppgått till 25,000 kronor alltjämt ökats så, att för innevarande år beviljats ett anslag af 200,000 kronor, däraf dock 20,000 kronor afsetts att användas till täckande af beräknad brist i anslaget för år 1908.

Af återstående 180,000 kronor äro 50,000 kronor afsedda att i första hand användas till understödjande och premiering af sådana mindre odlingsföretag, hvilka icke på annat sätt kunna komma i åtnjutande af statsbidrag, samt 10,000 kronor beräknade att användas till anordnande af undervisning, som afser att främja det mindre jordbruket, men icke på annat sätt kan komma i åtnjutande af statsunderstöd.

Den 2 oktober 1908 har Kungl. Maj:t utfärdat dels förnyadt reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande af det mindre jordbruket och dels kungörelse angående statsanslag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket att lända till efterrättelse tills vidare och så länge anslag för berörda ändamål fortfarande anvisas.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas är fördelningen å de olika hufvudposterna och slutsummorna af de utgifter, som från anslaget till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket utgått under åren 1906 och 1907 samt beräknats för åren 1908—1910, följande:

År	Premiering af mindre jordbruk.		Kontrollföreningar.		Studie-resor.	Små-brukar-kurser.	Summa.
	pris.	prem.lån.	organisa-tion.	årsanslag.			
1906 ..	29,470	16,177	9,750	—	14,104	10,791	80,292
1907 ..	30,800	15,350	14,100	11,250	15,929	15,402	102,831
1908 ..	33,000	23,500	9,750	16,825	16,625	20,630	120,330
1909 ..	36,000	30,000	10,000	20,000	17,000	25,000	138,000
1910 ..	39,000	35,000	13,000	25,000	20,000	30,000	162,000

Härvid är, beträffande åren 1909 och 1910, emellertid att märka, dels att i de sålunda beräknade utgifterna icke ingå sådana, som, vidkommande år 1909, skola bestridas af de för premiering af sådana mindre odlingsföretag, hvilka icke på annat sätt kunna komma i åtnjutande af statsbidrag, och för anordnande af undervisning, som afser att främja det mindre jordbruket, men icke på annat sätt kan komma i åtnjutande af statsunderstöd, afsedda belopp, respektive 50,000 kronor och 10,000 kronor, af anslaget för detta år, dels ock att kostnaderna för kontrollföreningarna beräknats högre än för föregående år, beroende

därpå, att statsbidraget till organisation af nybildad kontrollförening, hvilket hittills utgått med 150 kronor, tänkts, för påskyndande af kontrollföreningsrörelsens utveckling, skola höjas till 200 kronor, hvilket, om syftmålet uppnås, skulle i sin ordning medföra hastigare ökning i krafven å årsanslag till föreningarna.

Af hvad sålunda sagts torde framgå, att af det för år 1910 äskade anslaget, 240,000 kronor, är afsedt: till premiering af mindre odlingsföretag samma belopp som för år 1909 eller 50,000 kronor, för anordnande af undervisning, som afser att främja det mindre jordbruket men icke på annat sätt kan komma i åtnjutande af statsunderstöd, likaledes samma belopp som för år 1909 eller 10,000 kronor, för öfriga åtgärder under år 1910 till höjande af det mindre jordbruket 162,000 kronor samt till täckande af beräknad brist i anslaget för år 1909 18,000 kronor.

I afseende å utredningen i öfrigt i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 292—297.

*Utskottets
yttrande.*

Hvad först angår det i förevarande anslag ingående belopp, som i allmänhet är afsedt för åtgärder till höjande af det mindre jordbruket, anser utskottet att, då intresset för de åtgärder i berörda syfte, som på grund af därtill beviljade anslag hittills kunnat vidtagas, från den jordbrukande allmänhetens sida alltjämt ökats, tillräckliga medel för ändamålet icke böra saknas. Beträffande det af Kungl. Maj:t i ifrågasvarande afseende äskade beloppet har utskottet visserligen ansett ett statsbidrag af 200 kronor för nybildande af kontrollförening väl högt, men dock i betraktande af dessa föreningars stora betydelse och önskvärldheten af rörelsens vidare utveckling, och då utskottet finner sig böra i öfrigt förorda Kungl. Maj:ts framställning i denna del, icke på grund af nämnda förhållande velat föreslå någon nedsättning af det begärda anslagsbeloppet.

Vidkommande det till understödjande och premiering af vissa mindre odlingsföretag afsedda beloppet vill utskottet erinra därom, att vid beviljande af anslag för likartade ändamål i allmänhet plägar, för åstadkommande af en effektiv kontroll öfver anslagets användande, föreskrifvas, att hushållningssällskap, landsting eller ortsmyndighet, som har fördelningen af anslaget om hand, skall äfven med egna medel bidraga för vinnande af anslagets ändamål. Det kunde därför med skäl ifrågasättas, huruvida icke jämnväl vid ifrågasvarande anslag borde fästas ett villkor af nyssnämnda beskaffenhet.

Då emellertid hushållningssällskapens medel äro strängt anlitade för främjandet af det mindre jordbruket, vill utskottet ej föreslå ett dylikt förfaringssätt men anser sig dock böra ifrågasätta, huruvida icke ytterligare bestämmelser lämpligen borde införas i ofvannämnda författningar, åsyftande att åvägabringa nödig kontroll öfver anslagsmedlens rätta användning; och har utskottet vidare velat framhålla, att nämnderna för premiering af det mindre jordbruket synas kunna åtaga sig att, vare sig i sin helhet eller genom delegerad medlem, verkställa premiering äfven af mindre odlingsföretag.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 240,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 18,000 kronor.

38:o) Under punkt 37 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å 6,500 kronor.

Statskonsulent
för det mindre
jordbruket.

[37.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 298—300 i statsrådsprotokollet.

Anställandet af en statskonsulent för det mindre jordbruket synes utan tvifvel vara af stor betydelse för ett ändamålsenligt utnyttjande af de betydande statsanslag, som numera utgå för det mindre jordbrukets höjande. På grund häraf och då de till årsarfvode för konsulenten och till bestridande af kostnaden för hans resor beräknade beloppen öfverensstämma med hvad som i sådant afseende förut bestämts för annan statskonsulent inom jordbruksväsendet, får utskottet, under återopande i öfrigt af hvad statsrådsprotokollet i ärendet innehåller, hemställa,

Utskottets
yttrande.

att Riksdagen må till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å 6,500 kronor.

39:o) Vidare har Kungl. Maj:t, under punkten 38, föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja dels till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor samt dels

Fortgående
smörprof-
ningar.

[38.]

till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor, eller tillhopa 16,000 kronor.

I afseende å de skäl, som anförts till stöd för framställningen, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 300—313.

*Utskottets
yttrande.*

Under en följd af år har Kungl. Maj:t till smörprofningar i Malmö och Göteborg anvisat statsbidrag från anslaget till befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar, hvilket bidrag under de senare åren utgått med 15,000 kronor årligen. Såsom ökad statsbidrag till dessa smörprofningar har därjämte Riksdagen för hvart och ett af åren 1906—1909 beviljat å extra stat 10,000 kronor; och synes jämväl för år 1910 enahanda anslag böra beviljas för uppehållande af smörprofningarna i hittillsvarande omfattning.

Som emellertid i England, hufvudmarknaden för den svenska smörexporten, numera gäller en lag, hvarigenom förbjudes import af smör, innehållande öfver 16 procent vatten, och hvari stadgas höga böter äfvensom eventuellt konfiskation af varan såsom straff för öfverträdelse, torde omsorgen om den för landet i nationalekonomiskt afseende så betydelsefulla smörexporten kräfva, att möjlighet beredes till en vidsträcktare kontroll i fråga om vattenhalten hos exportsmöret. Det skulle nämligen uppenbarligen kunna blifva till oberäknelig skada ej blott för vederbörande exportör utan för hela den svenska smörexporten på England, om svenskt smör, låt vara endast ett enstaka parti, blefve på grund af nämnda lag konfiskerad. Visserligen torde, såsom i vissa till Kungl. Maj:t afgifna yttranden i ärendet synes åsyftas, det anslag Kungl. Maj:t för ändamålet äskat icke kunna möjliggöra en fullt effektiv kontroll öfver exportsmöret. Vid bedömandet af anslagets ändamålsenlighet och behöflighet torde emellertid icke ensamt denna synpunkt böra anläggas, utan torde därvid böra beaktas jämväl den omständigheten, att det begärda anslaget säkerligen skulle i väsentlig grad bidraga till att å exportmarknaden befästa förtroendet för den svenska varan. Enligt hvad utskottet inhämtat har äfven af den svenska mejeriagenten i London vid flere tillfällen kraftigt framhållits, hurusom en åtgärd i sådant afseende vore väl behöflig för att stödja den svenska smörexporten i konkurrensen med andra länders export.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910
bevilja

- a) till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor; samt
 b) till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor
 eller sålunda tillhopa 16,000 kronor.

40:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Statskonsulent i svinskötsel.
[39.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till anställande af en statskonsulent i svinskötsel på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 6,500 kronor.

41:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet vidare,

Fjäderfäafvelns befrämjande.
[40.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad som skett för innevarande år, till fjäderfäafvelns befrämjande å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 20,000 kronor.

42:o) Kungl. Maj:t har, under punkt 41, föreslagit Riksdagen dels att såsom bidrag till upprätthållande af de år 1906 utsedda afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, dels ock att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för förnyad täfling för utseende af afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 12,000 kronor.

Afvelscentra för nötboskap.
[41.]

Departementschefens yttrande i detta ärende innefattas å sid. 314 och 315 af förberörda statsrådsprotokoll.

Då Kungl. Maj:ts förevarande äskanden öfverensstämma med tidigare framlagda och af Riksdagen gillade planer för framtida anslagsbehof, nämligen år 1902 för bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap och år 1908 för anordnande af förnyad täflan för utseende af afvelscentra, hemställer utskottet,

Utskottets yttrande.

att Riksdagen må

a) såsom bidrag till upprätthållande af *de år 1906 utsedda afvelscentra för nötboskap* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, och

b) såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *förnyad täfling för utseende af afvelscentra för nötboskap* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 12,000 kronor;

tillsammans 22,000 kronor.

Anslag till
främjande af
nötboskaps-
afveln inom
Norrbottens
län.

[42.]

43:o) Vidare och i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts framställning i ämnet hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad som för hvart och ett af åren 1907—1909 ägt rum, må *till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län* anvisa på extra stat för år 1910 ett anslag af 5,000 kronor.

Motion angående
profning
af amerikanska
jordbruksredskap.

44:o) I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 171) har herr *O. Alfr. Berg* föreslagit, att Riksdagen måtte till Kungl. Maj:ts förfogande för inköp och profning af arbetsbesparande amerikanska jordbruksredskap ställa ett anslag för en gång af 8,000 kronor.

Beträffande de skäl, som motionären anfört till stöd för sin framställning tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Anledningen till föreliggande motion synes vara den, att, sedan 1906 års Riksdag beviljat ett anslag å 7,000 kronor till studerande af jordbrukets teknik och tekniska hjälpmedel i Amerikas Förenta stater och Kanada samt Kungl. Maj:t lämnat direktören Victor Jonsson uppdrag att företaga en sådan studieresa, denne vid sin återkomst ifrågasatt inköp af ett antal arbetsbesparande amerikanska jordbruksredskap för att profning med dem måtte kunna företagas. Enligt hvad utskottet inhämtat och jämväl i motionen meddelas, har framställning i omförmälda afseende ingifvits till landtbruksstyrelsen, som hos Kungl. Maj:t hemställt om medels beviljande för ändamålet. Då sålunda föreliggande fråga f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts profning och Kungl. Maj:t, därest köpet befinnes böra komma till stånd, antagligen lär kunna disponera för ändamålet erforderliga medel, hemställer utskottet,

att herr Bergs ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Hästaffvelns förbättrande.

45:o) Kungl. Maj:t har under punkt 43 föreslagit Riksdagen att för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 4,630 kronor.

Extra personal vid Flyinge hingstdepå.
[43.]

Departementschefens anförande till statsrådsprotokollet i detta ärende återfinnes å sid. 317—319 därstädes.

För hvart och ett af åren 1905—1909 har Riksdagen på extra stat beviljat ett anslag af 3,790 kronor för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå, hvilken personal från och med förstnämnda år under en tid af sju månader årligen anlitas såsom biträde vid ridning och skötsel af nämnda hingstdepå tillhöriga ungdomingar samt bestått af en officer och sex man, härtill kommenderade från något af de i Skåne förlagda kavalleriregementena. Den nu ifrågasatta höjningen af anslagsbeloppet är föranledd af en af stuteriöfverstyrelsen uttalad önskan att kunna öka berörda extra personal med ytterligare två menige.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som visserligen anser behof af ifrågavarande anslag förefinnas jämväl för år 1910, har af hvad statsrådsprotokollet innehåller i ärendet emellertid icke blifvit öfvertygad om nödvändigheten af den föreslagna höjningen däri och får alltså hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1905—1909 ägt rum, må för *bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå* på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 3,790 kronor.

46:o) I särskilda inom kamrarna väckta motioner hafva inom Första Kammaren af friherre *N. A. A. Trolle* med flere (i motion n:o 22) och inom Andra Kammaren af herr *O. Nylander* med flera (i motion n:o 83) sammanstående väckts förslag om, att Riksdagen måtte anvisa och ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 20,000 kronor för beredande af anslag på de villkor, Kungl. Maj:t närmare må bestämma, till föreningar, hvilka genom effektiva åtgärder för hingstuppfo

Motioner om anslag till föreningar för inhemsk hästaffvel.

eller på annat sätt söka befrämja tillvaratagandet af våra inhemska svenska häststammar.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Under framhållande, bland annat, att, sedan genom noggranna forskningar ådagalagts, att landet besitter ett dugligt och utvecklingsmöjligt inhemska hästafvelsmateriell, den åsikt småningom stadgat sig, att det vore ej allenast möjligt utan äfven ekonomiskt fördelaktigt att vid hästafveln minska användningen af de främmande kulturraserna, anhöll Riksdagen i skrifvelse den 6 maj 1903, med anledning af väckt motion i fråga om vidtagande af åtgärder för att på bästa sätt tillvarataga våra inhemska häststammar, att Kungl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning vidtaga de åtgärder, som från statens sida kunde anses erforderliga för befrämjande af vår inhemska hästafvel.

Enligt hvad utskottet inhämtat är denna Riksdagens skrifvelse, efter det vederbörande myndigheters däröfver infordrade yttranden inkommit, föremål för Kungl. Maj:ts pröfning; och vid sådant förhållande torde Riksdagen böra före beslut i ämnet afvakta det förslag, som lär vara att från Kungl. Maj:t emotses, hvadan utskottet hemställer,

att friherre Trolles med flere och herr Nylanders med flere ifrågavarande motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Befrämjande af husslöjden.

*Andre
instruktör
i husslöjd.*

47:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom under punkt 44 gjorda framställning hemställer utskottet,

[44.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1910 anvisa,

a) till *anställande af en andre instruktör i husslöjd*, 2,000 kronor, och

b) såsom *personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander*, därest han fortfarande i denna egenskap med godt vitsord tjänstgör, 1,500 kronor,

eller tillhopa 3,500 kronor.

Fiskerinäringens understöd.

48:o) Kungl. Maj:t har, under punkt 45, föreslagit Riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 34,000 kronor.

Underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska hafvundersökningar m. m.

[45.]

I afseende å de skäl, som förebragts till stöd för framställningen, tillåter sig utskottet att hänvisa till departementschefens i statsrådsprotokollet, sid. 319—321, intagna anförande i ärendet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får hemställa,

att Riksdagen i likhet med hvad för innevarande år skett, må, till *underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken* under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 34,000 kronor.

49:o) Vidare och med anledning af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, hemställer utskottet,

Försäkring af fartyget Skagerak.

[46.]

att Riksdagen må, till bestridande af kostnader för *försäkring af fartyget Skagerak*, på extra stat för år 1910 anvisa 5,200 kronor.

50:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 321—323, innehåller i ämnet, får utskottet hemställa,

Hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven.

[47.]

att Riksdagen, må, till *utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven*, på extra stat för år 1910 bevilja

a) till omkostnader för tiden från och med den 1 maj 1910 till och med den 30 april 1911 21,000 kronor, samt

b) till täckande af Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium för tiden från och med den 22 juli 1910 till och med den 21 juli 1911 5,100 kronor, eller tillsammans 26,100 kronor.

Under-
visnings-
kurser i
navigation
för bohus-
länska
fiskare.
[48.]

51:o) I anledning af hvad Kungl. Maj:t under punkten 48 föreslagit och med hänvisning till departementschefens under nämnda punkt i statsrådsprotokollet intagna anförande, hemställer utskottet vidare,

att Riksdagen må såsom bidrag till *anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare*, under förutsättning att Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting för ändamålet bidraga med tillsammans 2,000 kronor, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 2,250 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 1,125 kronor.

Södra Sveriges
fiskeri-
förening.
[49.]

52:o) Under punkt 49 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 15,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor.

Såsom understöd åt södra Sveriges fiskeriförening har Riksdagen på extra stat för hvartera af åren 1908 och 1909 anvisat anslag med 8,500 kronor till upprätthållande af föreningens fiskeriskola och 5,000 kronor såsom bidrag till föreningens försöksverksamhet. Den nu ifrågasatta anslagshöjningen är föranledd hufvudsakligen af föreningens behof af ökad personal för sin alltmer omfattande verksamhet.

Beträffande den till stöd för framställningen förebragta utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 325—328.

Utskottets
yttrande.

Södra Sveriges fiskeriförenings hittills utöfvade verksamhet har utan tvifvel varit af stort gagn för fiskerinäringen, såväl genom väckande af intresset för denna näring, särskildt för fiskodling i dammar, som ock genom spridande af kunskap i dess rätta bedrifvande. Med det

stigande intresset för fiskodling i dammar har emellertid, såsom utredningen gifver vid handen, ej allenast behovet af sakkunnig hjälp vid anläggande af fiskdammar m. m. ökats utan äfven efterfrågan hos föreningen på fiskyngel för utplantering stigit och föranledt föreningen att utvidga sin fiskodlingsverksamhet. Då nu föreningen synes fortfarande vara i behof af statsunderstöd samt den äskade förhöjningen i bidraget till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet synes vara af förhållandena påkallad, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till understöd åt *södra Sveriges fiskeriförening* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 15,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor.

53:o) Under punkt 50 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeriadministrationens behof på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 7,500 kronor.

Underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeriadministrationens behof.
[50.]

De skäl, som åberopats till stöd för framställningen, återfinnas i statsrådsprotokollet, sid. 329 och 330, dit utskottet tillåter sig att hänvisa.

Ifrågavarande fartyg, för hvars anskaffande 1907 års Riksdag anvisade medel och hvilket är afsedt att under åtta månader af året användas företrädesvis i Östersjön för uppdrifvande därstädes af fiske på öppna sjön medelst användande af sådana redskap som brukas i Kattegatt, har, enligt hvad utskottet inhämtat, ehuru fullbordadt i början af innevarande år, ej ännu användts och torde ej, på grund af otillräckligheten af det till bestridande af fartygets underhålls- och driftkostnader för året anvisade anslag, 5,000 kronor, kunna komma att hållas i gång under hela den afsedda tiden.

Utskottets yttrande.

Då emellertid det är af vikt, att fartyget framdeles varder under den förutsatta tiden af året vederbörligen utnyttjad, och för sådant ändamål erfordras ökning i underhålls- och driftkostnaderna samt den äskade anslagshöjningen icke torde vara för högt beräknad, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för bestridande af underhålls och driftkostnader för ett fartyg för fiskeridirectionens behof på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 7,500 kronor.

Motioner angående fiskets främjande inom mellersta Sveriges Östersjöområde.

54:o) Inom Första Kammaren har grefve *F. von Rosen* i motion n:o 29 och inom Andra Kammaren herr *S. Palme* i motion n:o 140 sammanstående föreslagit, att Riksdagen måtte till anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde ställa till landtbruksstyrelsens förfogande ett belopp af 8,500 kronor att utgå med 4,700 kronor år 1910, 1,900 kronor år 1911 samt 1,900 kronor år 1912.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för förslaget, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets yttrande.

Medan det under nästföregående punkt omförmälda för fiskeridirectionens behof anskaffade fartyget är afsedt hufvudsakligen för undersökningar rörande fisket i öppna sjön inom mellersta Sveriges Östersjöområde, afser förevarande framställning undersökningar rörande fisket i den inre skärgården inom samma vattenområde. Då dessa båda slag af undersökningar på sätt och vis komplettera hvarandra, torde de ock båda vara erforderliga för åstadkommande af en rationell utveckling af fiskerinäringen inom området. Utskottet är därför förvissadt om, att landtbruksstyrelsen, som har förstnämnda undersökningar om hand, kommer att, då omständigheterna det medgifva, gå i författning om åvägabringandet jämväl af undersökningar af det senare slaget. Det synes förty icke vara af behofvet påkalladt att nu anslå medel för ändamålet. Härför talar också den omständigheten, att, enligt hvad utskottet inhämtat, det för närvarande lärer möta synnerligen stora svårigheter för landtbruksstyrelsen att till ledare af de föreslagna undersökningarna förordna någon fiskeritjänsteman. Fiskeridirectionens personal är nämligen för närvarande synnerligen fåtalig, enär två af de uti den af 1904 års Riksdag godkända staten för fiskeridirectionen upptagna fiskeritjänstembefattningarna ännu ej kunnat besättas, hvadan jämväl de göromål, som tillhöra de sålunda obesatta befattningarna, måste uppehållas af den befintliga personalen. Med hänsyn härtill och då dessutom en fiskeritjänsteman under den tid, ofvannämnda fartyg kommer att hållas i gång, blifver såsom ledare af de undersökningar, hvarför fartyget är afsedt, förhindrad att uppehålla sina egentliga tjänstegöromål, hvilka alltså måste bestridas af

den öfriga personalen, torde denna personals arbetsbörda icke kunna än ytterligare ökas.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att grefve von Rosens och herr Palmes ifrågavarande motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten.

55:o) Under punkt 51 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för uppehållande under år 1910 af verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor samt att för verkställande under år 1910 af hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 3,000 kronor, eller tillhopa 53,000 kronor.

*Hydrografiska
undersök-
ningen af
Sveriges färsk-
vatten.
[51.]*

För ifrågavarande ändamål är för innevarande år anvisadt ett anslag af 49,400 kronor, däraf 46,400 kronor för den hydrografiska byrån med underlydande observationsstationer samt 3,000 kronor för hydrogeologiska specialundersökningar. I det för den hydrografiska byrån för år 1910 äskade beloppet, 50,000 kronor, hvilket är afsedt att disponeras på följande sätt, nämligen

Arfvode åt föreståndaren	kronor	7,000: —	
„ „ en byråingenjör	„	4,500: —	
„ „ „ „	„	4,500: —	
„ „ „ vaktmästare	„	800: —	
Extra biträden samt gratifikation åt vaktmästaren (högst 500 kronor) förslagsvis	„	6,000: —	
Publikationer	„	3,500: —	
Ved, ljus, papper och öfriga expenser	„	2,000: —	
Resekostnader och handtlangning vid mätningar	„	7,000: —	
Observatörers arfvoden	„	8,000: —	
Komplettering och underhåll af pglar och utrustning	„	1,700: —	
Anskaffning och uppsättning af själfregistrerande pglar	„	5,000: —	50,000: —

ligger alltså den ifrågavarande höjningen med 3,600 kronor af förevarande anslag; och är sistnämnda belopp fördeladt med 500 kronor på posten »publikationer», 1,500 kronor på posten »komplettering och underhåll af peglar och utrustning» samt 1,600 kronor å posten »anskaffning och uppsättning af själfregistrerande peglar».

Beträffande utredningen i öfrigt i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 331—337.

Utskottets
yttrande.

För den föreslagna ökningen af anslagsposten till den hydrografiska byrån utöfver hvad nästlidet års Riksdag för ändamålet beviljade och för det fortsatta uppförandet af den vid samma Riksdag tillkomna anslagsposten till de hydrogeologiska specialundersökningarna synas fullgiltiga skäl hafva blifvit förebragta, hvadan utskottet, som i utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel afgifver yttrande angående det i statsrådsprotokollet omnämnda anslaget till de meteorologiska observationerna, hemställer,

att Riksdagen må,

a) för upphållande under år 1910 af verksamheten vid *hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer*, på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor; samt

b) att, för verkställande under år 1910 af *hydrogeologiska specialundersökningar*, på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 3,000 kronor;

eller tillhoppa 53,000 kronor.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

Den lokala
förvaltningen
af statens
jordbruks-
domäner.
[52, 53.]

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa till aflöning åt domänintendenter 35,500 kronor, samt till resekostnader vid domänförvaltningen såsom förslagsanslag 45,000 kronor.

Under erinran att för bestridande af hithörande utgifter vore i nu gällande riksstat såsom extra anslag anvisade dels till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 42,800 kronor, däraf 7,300 kronor för länsstyrelsernas räkning, dels ock till resekostnader vid domänförvaltningen förslagsvis 45,000 kronor, samt att berörda för uppehållande af domängöromålen

hos länsstyrelserna afsedda belopp till följd af den af nästlidna års Riksdag beslutade löneregleringen för länsstyrelserna icke vidare vore behöfligt, hvarför ock Kungl. Maj:t den 31 december 1908 förordnat, att de medel, 7,300 kronor, af omförmälda för år 1909 beviljade anslag å 42,800 kronor, som ställts till länsstyrelsernas disposition för beredande af biträde vid domänärendenas handläggning å landskontoren, icke skulle för ändamålet utanordnas, har departementschefen i enlighet med domänstyrelsens hemställan tillstyrkt aflåtande af förevarande framställning.

Utskottet har icke haft något att emot denna framställning erinra och hemställer alltså,

- att Riksdagen må å extra stat för år 1910 anvisa
- a) till *aflöning åt domänintendenter* 35,500 kronor,
- samt
- b) till *reskostnader vid domänförvaltningen* såsom förslagsanslag 45,000 kronor.

Skogsinstitutet.

57:o) I anslutning till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet vidare,

- att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må till anställande af *extra lärarkrafter vid skogsinstitutet* på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 8,000 kronor.

Extra lärarkrafter vid skogsinstitutet.

[54.]

Landtmäteristaten.

58:o) Vidare har Kungl. Maj:t, under punkt 55, föreslagit Riksdagen att med afseende å den proposition, Kungl. Maj:t, såsom under punkt 9 här ofvan omförmäles, komme att till Riksdagen aflåta angående fortsättande af landtmäteristatens omorganisation, till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor tillsvidare här beräkna ett belopp af 30,000 kronor.

Distriktslandtmätarens resor.

[55.]

I det utlåtande, som utskottet under sistnämnda punkt förklarar sig framdeles skola afgifva öfver Kungl. Maj:ts berörda proposi-

tion, kommer utskottet att yttra sig jämväl beträffande förevarande anslagskraf; hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Undervisning
för landt-
mätare.

[56, 57.]

59:o) Under punkterna 56 och 57 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa, dels till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever ett anslag af 8,000 kronor, och dels för anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning ett anslag af 5,500 kronor.

I afseende å de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, hänvisas till departementschefens yttrande i ärendet till statsrådsprotokollet (sid. 339—344).

I den stat, som till och med nästlidna år gällde för landtmäteristyrelsen, ingick, bland annat, en post till arvode åt lärare för landtmäterielevernas undervisning å 3,000 kronor. I den af 1908 års Riksdag antagna nya staten för nämnda ämbetsverk upptogs icke någon utgiftspost för berörda ändamål utan beviljade Riksdagen därför å extra stat ett särskildt anslag till belopp af 8,000 kronor, sålunda enahanda belopp, som nu för ändamålet äskas för år 1910. För åvägabringande af undervisning i triangelmätning har dels Kungl. Maj:t under åren 1904, 1905 och 1906 anvisat anslag af till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel och dels Riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat å extra stat för år 1908 ett belopp af 5,000 kronor. För innevarande år har anslag till dylik kurs icke funnits erforderligt.

Utskottets
yttrande.

Af hvad departementschefen anført till statsrådsprotokollet finner utskottet behovet såväl af fortsatt undervisning för landtmäterielever som ock af en ny kurs i triangelmätning till fullo ådagalagd. Och då utskottet icke har något att erinra beträffande de begärda anslagens belopp, hemställer utskottet alltså,

att Riksdagen må på extra stat för år 1910 anvisa,

a) till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever ett anslag af 8,000 kronor; samt

b) för anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning ett anslag af 5,500 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

60:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen
 dels att för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna
 kartverk, namngranskning m. m. på extra stat för år 1910 anvisa ett [58—61.]

Rikets
 allmänna
 kartverk.

dels att för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kart-
 verket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden på extra stat för år
 1910 anvisa ett anslag af 1,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts be-
 stämmande för ändamålet användas,

dels att för anställande af ökad personal m. m. vid rikets all-
 männa kartverks geodetiska afdelning på extra stat för år 1910 anvisa
 ett anslag af 25,950 kronor,

dels ock att för anskaffande af instrument och inventarier vid
 samma afdelning på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 30,950
 kronor.

Vid 1908 års riksdag företogs på Kungl. Maj:ts förslag den
 ändring i det ordinarie anslaget till rikets allmänna kartverk, att det
 uppfördes i riksstaten under följande uppställning:

<i>bestämmt anslag:</i>	
till aflöningar.....	kronor 67,900: —
<i>förslagsanslag:</i>	
till ålderstillägg.....	„ 21,400: —
<i>reservationsanslag:</i>	
till kartarbetena m. m.	„ 131,500: —
summa kronor 220,800: —.	

Härjämte anvisade Riksdagen, likaledes på framställning af Kungl.
 Maj:t, å extra stat för innevarande år dels ett anslag af 19,200 kronor
 för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk,
 namngranskning m. m. och dels ett anslag af 1,000 kronor, att enligt
 Kungl. Maj:ts bestämmande användas för höjning af arfvodena åt de
 vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och rit-
 biträden.

Af det ordinarie anslaget var för kartverkets geodetiska afdelning
 afsedt ett belopp af 31,500 kronor, fördeladt på följande sätt:

	Kronor.	Kronor.
<i>Bestämmt anslag.</i>		
Arfvoden till 4 geodeter à 2,000 kr.	—	8,000
<i>Förslagsanslag.</i>		
Ålderstillägg till 3 geodeter	—	4,500
<i>Reservationsanslag.</i>		
Arfvode till extra arbetskraft	1,000	—
förmansarfvode till 1 geodet	500	—
till fältarbetena	17,500	19,000
Kronor	—	31,500

Enligt det i 1908 års statsverksproposition åberopade statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 13 januari 1908 hade departementschefen ställt i utsikt en höjning i det å extra stat uppförda anslaget till anställande af ökad civil personal vid kartverket m. m., i enlighet med hvad därutinnan föreslagits innevarande riksdag. De nu ifrågasatta nya anslagsposterna äro afsedda att disponeras på följande sätt:

Anslaget för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning:

	Kronor.	Kronor.
<i>a) Arfvoden:</i>		
till 4 geodeter à 2,000	8,000	
» extra arbetskraft, 2 biträden à 5 kr. om dagen	3,650	
med afdrag för nu utgående anslag	1,000	
	2,650	10,650
<i>b) Fältarbeten:</i>		
till inspektion och rekognoscering	500	
» 4 geodeter à 3,700 kr.	14,800	15,300
Summa		25,950

Anslaget för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning:

3 st. universalinstrument à 4,500 kr.	kronor	13,500
1 » »	»	1,700
1 » polygoniseringsinstrument	»	1,500
3 » handkikare à 300 kr.	»	900
3 » centreringsinstrument à 800 kr.	»	2,400
1 » basmättningsapparat	»	4,500
15 » heliotroper à 50 kr.	»	750
15 » nattsignaler à 250 kr.	»	3,750
1 » räknemaskin	»	1,200
3 » instrumentskåp à 150 kr.	»	450
5 » arbetsbord med lådor à 50 kr.	»	250
5 » stolar à 10 kr.	»	50
Summa kronor		30,950.

Beträffande utredningen i öfrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 345—358.

I likhet med departementschefen anser utskottet ett fullt tillförlitligt och noggrant geodetiskt underlag vara en nödvändig förutsättning för att ett verkligt godt resultat skall kunna framkomma af kartverkets arbeten; och då i detta afseende icke blott de topografiska och ekonomiska kartverken, utan äfven det geologiska kartverket samt sjökartverket röna inverkan af de fel, som kunna förefinnas, torde det vara en angelägenhet af stor vikt, att ett så beskaffadt underlag för kartarbetena åstadkommes. Af hvad departementschefen i ärendet anført synes ådagalagd, att det icke är möjligt att med de nuvarande arbetskrafterna vid den geodetiska afdelningen hinna utföra de erforderliga geodetiska mätningarna inom sådan tid, att icke arbetena såväl inom det topografiska som det ekonomiska kartverket därpå fördröjas eller eljest få erfara väsentliga olägenheter, hvadan en ökning af personalen vid nämnda afdelning synes vara af omständigheterna påkallad. Emot hvad Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit har utskottet icke något att erinra.

En gifven följd af personalens ökning torde blifva anskaffandet af ytterligare instrument och inventarier för de geodetiska arbetena; och har utskottet icke heller något att erinra i afseende å de därför beräknade kostnaderna.

*Utskottets
yttrande.*

På grund af hvad sålunda anförts och i anslutning till hvad Kungl. Maj:t föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1910 anvisa

a) för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m. ett anslag af 19,200 kronor;

b) för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden ett anslag af 1,000 kronor att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande för ändamålet användas;

c) för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning ett anslag af 25,950 kronor; samt

d) för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning ett anslag af 30,950 kronor.

Sveriges geologiska undersökning.

Anslag till
fältarbeten
och till
tryckning.
[62.]

61:o) Under punkt 62 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaderna under år 1910 för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser på extra stat för samma år bevilja ett anslag af 36,000 kronor.

I detta ämne har departementschefen till statsrådsprotokollet anført följande:

»Vid framläggande här förut af förslag om Sveriges geologiska undersöknings uppförande för framtiden å ordinarie stat och till stat för undersökningen m. m. framhöll jag, att vissa i den nuvarande staten för undersökningen ingående poster, nämligen de, som afsåge kostnaderna för fältarbeten och för tryckning, till följd af sin mera växlande natur ej rätt väl lämpade sig till upptagande i den ordinarie staten utan syntes alltjämt böra anvisas å extra stat.

Jag anförde vidare, att chefen för undersökningen uti en med underdånig skrifvelse den 9 november 1908 öfverlämnad förslagsberäkning rörande undersökningens utgifter under år 1910 upptagit berörda kostnader till sammanlagdt 36,000 kronor eller 21,000 kronor för fältarbetena och 15,000 kronor för tryckning, samt att jag icke hade något att erinra mot de sålunda föreslagna beloppen, hvilka jag ansåge böra i sin helhet beviljas såsom anslag.»

Med hänvisning till hvad som angående Sveriges geologiska undersökning vidare anförts af departementschefen under punkt 11 i statsrådsprotokollet och af utskottet under punkt 11 här ofvan, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till bestridande af kostnaderna under år 1910 för *Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser* på extra stat för samma år bevilja ett anslag af 36,000 kronor.

62:o) Under erinran, att nästlidna års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:t till verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning beviljat ett belopp af 580,610 kronor och däraf anvisat å extra stat för år 1909 ett belopp af 100,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1908 för byggnadsarbetets påbörjande låta af tillgängliga medel utanordna 50,000 kronor, får utskottet på grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet innehåller i ämnet (sid. 360), hemställa,

*Nybyggnad
för Sveriges
geologiska un-
dersökning.*
[63.]

att Riksdagen må af det utaf 1908 års Riksdag beviljade anslaget å 580,610 kronor för *verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning* å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 167,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1909 låta af tillgängliga medel utanordna 83,500 kronor.

Vägunderhållet på landet.

Kostnad för
vägdelningar.
[64.]

63:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1909 anvisa för *bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar* såsom förslagsanslag 50,000 kronor.

Särskild
understöd till
synnerligt be-
lungade väg-
hållnings-
distrikt.
[65.]

64:o) Vidare och i anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för hvarterdera af åren 1907—1909 skett, må till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* på extra stat för år 1910 anvisa 150,000 kronor.

Förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

Förekom-
mande och
hämmande af
tuberkelsjuk-
domar hos
nötkreaturen.
[66.]

65:o) Kungl. Maj:t har under punkt 66 föreslagit Riksdagen att dels på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 95,000 kronor, att användas till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1909 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 10,000 kronor,

dels ock medgifva, att hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1910 användas för enahanda ändamål.

Beträffande departementschefens framställning i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 362—365 uti förevarande statsrådsprotokoll.

Med hänsyn till vikten af att tillräckliga medel finnas till förfogande för fortsatt främjande af arbetet för bekämpande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) på extra stat för år 1910 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 95,000 kronor, att användas till *förekommande och hämmande af tuberkel-sjukdomar hos nötkreaturen*, med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1909 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 10,000 kronor, samt

b) medgifva, att hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1910 användas för enahanda ändamål.

66:o) På grund af Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må i likhet med hvad för åren 1908 och 1909 ägt rum

a) på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning *norrländska afdikningsanslaget*, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 700,000 kronor;

b) på extra stat för år 1910 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning *allmänna frostminskningsanslaget*, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af 200,000 kronor; samt

c) besluta, att i afseende å erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från ifrågavarande båda anslag skola tillämpas nu gällande allmänna villkor och bestämmelser i sådant afseende.

*Norrländska
afdiknings-
anslaget.
Allmänna
frost-
minsknings-
anslaget.*

[67, 68.]

Afdikningar å kronan tillhörig mark.

*Afdikningar
å kronans
skogar i de
norrländska
länen och i
Kopparbergs
län.*

[69.]

67:o) På grund af Kungl. Maj:ts framställning i ämnet hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1909 ägt rum, till bestridande af kostnader för *afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län*, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å 150,000 kronor.

Reglering af flottleder.

*Reglering af
flottleder.*

[70.]

68:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts framställning i ärendet, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, medgifva,

a) att under år 1910 inflytande flottningsafgifter må användas till bestridande af kostnader för *reglering af flottleder* inom riket;

b) att de medel, som af föregående års anslag till bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län vid 1909 års slut må finnas disponibla, må under år 1910 till enahanda ändamål användas utan begränsning till vissa län.

Uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

*Skogsvårds-
styrelsernas
verksamhet.*

[71.]

69:o) Under punkt 71 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 67,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen för hvart och ett af åren 1905—1909 anvisat ett extra anslag å 60,000 kronor, hvilket belopp

efter af domänstyrelsen upprättadt förslag fördelats mellan 22 skogsvårdsstyrelser med visst anslag till enhvar af dem, högst 4,000 kronor och lägst 1,000 kronor.

I enlighet med 1908 års Riksdags beslut har emellertid från och med den 1 augusti 1908 tillkommit en ny skogsvårdsstyrelse, nämligen för Gottlands läns landstingsområde. Och har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till nämnda skogsvårdsstyrelses verksamhet anvisa ett årligt anslag af 7,500 kronor, i anledning hvaraf anslaget till ifrågavarande ändamål föreslagits skola höjas till 67,500 kronor.

Med hänsyn till de särskilda lagbestämmelser, som äro stadgade beträffande vården af enskilda skogar inom Gottlands län, samt den ökade befogenhet, som genom nämnda stadganden tillagts skogsvårdsstyrelsen inom nämnda läns landstingsområde, tillstyrker utskottet den föreslagna höjningen i anslaget och får alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att Riksdagen må, såsom bidrag till betridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 67,500 kronor.

Skogsodlingens befrämjande.

70:o) I anledning af Kungl. Maj:ts framställning i ämnet hemställer utskottet,

Skogs-
odlingens
befrämjande.
[72.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1905—1909 ägt rum, för *skogsodlingens befrämjande* för år 1910 bevilja ett extra anslag af 100,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande, att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållnings-

sällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare.

Förvaltnings-
bidrag till
egnahems-
låne-
förmedlare.
[73.]

71:o) Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för beredande under år 1910 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapital-skuld, hvari låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af 75,000 kronor.

Departementschefens framställning i ärendet återfinnes å sid. 374 —376 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke funnit anledning till någon erinran i anledning af Kungl. Maj:ts berörda framställning, får alltså hemställa,

att Riksdagen må för beredande under år 1910 af *bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster* med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapital-skuld, hvari låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af 75,000 kronor.

Lindring af fraktkostnaderna för kalk.

Statsbidrag
till fraktafgif-
ter för kalk.
[74.]

72:o) Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mærgel för jordbrukets behof, på extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag, 250,000 kronor.

För hvarterdera af åren 1908 och 1909 har Riksdagen å extra stat till lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mörigel för jordbrukets behof såsom förslagsanslag anvisat ett belopp af 200,000 kronor.

Då det hittills tillgängliga statsanslaget under nästlidna år visat sig otillräckligt, har Kungl. Maj:t hemställt, att en förhöjning af anslaget med 50,000 kronor bör äga rum.

Utskottet har ansett den begärda ökningen af ifrågavarande förslagsanslag af förhållandena påkallad, hvadan utskottet hemställer,

att Riksdagen må, för *lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mörigel för jordbrukets behof*, på extra stat får år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag, 250,000 kronor.

Befrämjande af afsättningen i utlandet af alster af svenskt landtbruk och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.

73:o) Kungl. Maj:t har under punkt 75 föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 20,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.

Under riksstatens sjunde hufvudtitel har för hvar och ett af åren 1897—1909 på extra stat uppförts ett anslag till befrämjande af afsättningen i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar. Detta anslag, som för hvar och ett af åren 1906—1909 belöpt sig till 20,000 kronor, har till sin väsentligaste del tagits i anspråk för uppehållande af dels en mejeriagent- och landtbrukskonsulentbefattning i England, dels ock en fiskeriagentur i norra Tyskland. Allenast återstoden af anslaget, 1,500 kronor, har under åtskilliga år i sammanhang med fördelningen af anslaget till handelsstipendier tilldelats någon person för att i främmande länder verka för afsättning af svenska industrialster.

Då emellertid 1908 års Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning i ämnet, för år 1909 anvisat särskilda anslag till exportstipendier och till handelsstudiestipendier, har departementschefen ansett,

Befrämjande af afsättningen i utlandet af alster af svenskt jordbruk och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.

[75.]

att här förut omförmälda anslag bör med afseende å de ändamål, hvar till den ojämförligt största delen af anslaget faktiskt blifvit använd, för framtiden naturligen och lämpligen i sin helhet uttryckligen anvisas till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenskt jordbruk och därmed sammanhängande näringar.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som till fullo insett vikten af att afsättningen i utlandet utaf alster af svenskt jordbruk och dess binärningar äfvensom af fiskerinäringen på det kraftigaste befrämjas, har särskildt velat framhålla önskvärdheten af att åtgärder vidtoges till befordrande af export utaf afvelsdjur af ayrshire- och låglandsboskap till Ryssland, hvartill försök redan gjorts af Malmöhus läns hushållningssällskap och Svenska ayrshireföreningen.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 20,000 kronor, att af Kungl. Maj:t användas till *befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binärningar äfvensom fiskerinäringen.*

Internationella landtbruksinstitutet i Rom.

Internationella landtbruksinstitutet i Rom.
[76.]

74:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts framställning i ämnet hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med med hvad för hvart och ett af åren 1907—1909 ägt rum, till bestridande af kostnaden för *Sveriges deltagande uti internationella landtbruksinstitutet i Rom*, på extra stat för år 1910 anvisa 5,000 kronor.

Svenska fattigvårdsförbundet.

Svenska fattigvårdsförbundet.
[77.]

75:o) På grund af Kungl. Maj:ts framställning i ärendet hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1909 ägt rum, till understöd åt *svenska fattigvårdsförbundet* på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 8,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

76:o) Kungl. Maj:t har under punkt 78 föreslagit Riksdagen att, till betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 171,844 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.
[78.]

Dessa utgifter finnas närmare angifna i statsverkspropositionen å sid. 386—388, till hvilka utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till betäckande af ofvan omnämnda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 171,844 kronor.

Extra lönetillägg.

77:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 79 föreslagit Riksdagen att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari 1909 angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante uti jordbruksdepartementet samt vid under sistnämnda departement lydande verk och stater, å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 20,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring.
[79.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagens lopp afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 19 mars 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

Vid *punkt 2* (ang. trädgårdsundervisningens ordnande):

af herrar *A. Wiklund* och *J. Ström*, hvilka med biträdande af utskottets förslag i öfrigt ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen måtte bevilja 20,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige, samt att Riksdagen måtte höja slutsumman af anslagstiteln till »undervisningsväsendet för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 29,800 kronor till 349,900 kronor;

Vid *punkt 6* (ang. stuteriöfverstyrelsen):

af herrar *E. Fränckel*, grefve *P. O. L. Klingspor*, *I. Wijk*, *H. Andersson*, *F. W. Thorsson*, *A. Wiklund*, *M. E. Svallingson* och *J. Ström*, hvilka ansett, att utskottet under mom. c) bort hemställa,

att Riksdagen måtte afslå Kungl. Maj:ts förvarande framställning i hvad densamma afsåge medgifvande för styrelsens nuvarande sekreterare att efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten få för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridit befattningen såsom styrelsens sekreterare;

vid *punkt 11* (ang. Sveriges geologiska undersökning):

af herrar *F. W. Thorsson* och *K. V. Rydén*.

vid *punkt 31* (ang. anslag till Sveriges utsädesförening):

af herr *A. Ekman*, som ansett, att utskottets motivering bort hafva följande lydelse:

»Då Riksdagen — — — tillgodosedda.

Genom fastställande — — — uppgörelse.

Utskottet anser sig därför endast kunna tillstyrka, att desamma vid tilldelande af statsanslag åt Sveriges utsädesförening skola *i hufvudsak* lända till efterrättelse.

Då föreningens verksamhet fortfarande bedrifves på ett förtjänstfullt sätt och understödjes af en stor del af landets hushållningssällskap, får utskottet, som icke funnit något att emot den gjorda framställningen erinra, hemställa» etc.

af herrar *F. W. Thorsson, A. Wiklund, K. Starbäck, F. Berg, J. Ström* och *E. A. Nilson*, hvilka instämt med herr Ekman;
af herr *Aaby Ericsson* mot vissa delar af utskottets motivering.

Det skulle här antecknas, att herrar grefve *C. O. Taube, P. Sörenson, C. Persson* och *D. Persson* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet äfvensom att herrar grefve *A. F. Wachtmeister* och *K. Starbäck* icke närvarit vid behandlingen, den förre af punkterna 8—77 och den senare af punkterna 1—4.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1909 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.		
		Fribeter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen
53,700	—	—	—	—	—	53,700	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
57,600	—	—	—	—	—	57,600	—	Landbruksstyrelsen
320,100	—	—	—	—	—	320,100	—	Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna- till understöd åt landtmannaskolor). Nuvarande Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna- <i>Bestämdt anslag:</i> till landbruksinstitutet m. m.
								<i>Förslagsanslag:</i> till understöd åt landtmannaskolor
								Ökas med
86,200	—	—	—	—	—	86,200	—	Veterinärundervisningen
4,500	—	—	—	—	—	4,500	—	Odlingshjälp åt krononybyggare, <i>förslagsanslag</i>
54,500	—	—	—	—	—	54,500	—	Landbruksingenjörer och deras biträden
270,800	—	—	—	—	—	270,800	—	Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna- Ökas med
60,500	—	—	—	—	—	60,500	—	Länsveterinärer och veterinärstipendiater. Nuvarande Ökas med
273,200	—	1,070	—	—	—	274,270	—	Hästafvelns förbättrande, <i>reservationsanslag</i> (däraf sär- af hästar). Nuvarande belopp: »anvisning i kontant» Ökas med
30,000	—	—	—	—	—	30,000	—	Till förekommande och hämmande af smittosamma
25,000	—	—	—	—	—	25,000	—	Befrämjande af hussljöjden
68,000	—	—	—	—	—	68,000	—	Fiskerinäringens understöd
159,000	—	—	—	—	—	159,000	—	Domänstyrelsen
Trpt	1,480,100	—	1,070	—	—	1,481,170	—	

Jordbruks-

*) Af Kungl. Maj:ts förslaget belopp, hvaröfver utskottet

Litt. A.

riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.								
.....	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
.....	53,700	—	—	—	—	—	53,700	—
.....	57,600	—	—	—	—	—	57,600	—
näringsar (däraf ett förslagsanslag å 50,000 kronor belopp 320,100: — näringsar:								
..... 297,900: —								
..... 50,000: — 347,900: —								
..... 27,800: —	347,900	—	—	—	—	—	347,900	—
.....	86,200	—	—	—	—	—	86,200	—
.....	4,500	—	—	—	—	—	4,500	—
.....	54,500	—	—	—	—	—	54,500	—
näringsar. Nuvarande belopp 270,800: —								
..... 20,000: —	290,800	—	—	—	—	—	290,800	—
belopp 60,500: —								
*)40,000: —	100,500	—	—	—	—	—	100,500	—
skildt 160,000 kronor till prisbelöningar 273,200: —								
..... 17,850: —	291,050	—	1,070	—	—	—	292,120	—
sjukdomar bland husdjuren, förslagsanslag 30,000	30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
..... 25,000	25,000	—	—	—	—	—	25,000	—
..... 68,000	68,000	—	—	—	—	—	68,000	—
..... 159,000	159,000	—	—	—	—	—	159,000	—
Transport	1,585,750	—	1,070	—	—	—	1,586,820	—

framedes kommer att afgifva särskildt yttrande.

1909 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning på <i>förslag</i> .						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trpt 1,480,100	—	1,070	—	—	—	1,481,170	—	Skogsväsendet:
								<i>Bestämdt anslag:</i>
								För skogsstaten
								För statens skogsläroverk
								<i>Förslagsanslag:</i>
								Till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten
								<i>Reservationsanslag:</i>
								Till enskilda skogsundervisningen
								Till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande
								mänhet. Nuvarande belopp
								Ökas med
								Till belöningar för rofdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>
12,000	—	—	—	—	—	12,000	—	Landtmäteristaten. Nuvarande belopp
233,400	—	—	—	—	—	233,400	—	Ökas med
								Skiften och afvittringar, <i>reservationsanslag</i>
63,000	—	—	—	—	—	63,000	—	Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>
50,000	—	—	—	—	—	50,000	—	Rikets allmänna kartverk:
								<i>Bestämdt anslag:</i>
								Till aflöningar
								<i>Förslagsanslag:</i>
								Till ålderstillägg
								<i>Reservationsanslag:</i>
								Till kartarbeten m. m.
								Sveriges geologiska undersökning
10,830	—	6,635	—	1,664	—	19,129	—	Gästgifvares friheter
215,000	—	—	—	—	—	215,000	—	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>
354	—	25	—	—	—	379	—	Färjor och färjekarlar
1,000,000	—	—	—	—	—	1,000,000	—	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>
9,564	—	—	—	—	—	9,564	—	Fattigvården i Stockholm och landsorten
175,000	—	—	—	—	—	175,000	—	Fattigvården i allmänhet
47,500	—	—	—	—	—	47,500	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp
								Ökas med
								Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>
100,000	—	—	—	—	—	100,000	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslags-</i>
40,461	—	—	—	—	—	40,461	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>
10,000	—	—	—	—	—	10,000	—	
S:a 7,557,009	—	7,730	—	1,664	—	7,566,403	—	

*) Af Kungl. Majt föreslaget belopp, hvaröfver utskottet

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	1,585,750	—	1,070	—	—	—	1,586,820	—
.....	1,113,500: —								
.....	89,050: —	1,202,550: —							
och skogsläroverken	110,000: —							
.....	7,600: —								
af skogsväsendat i all-								
.....	2,568,850: —								
.....	305,000: —	2,873,850: —	2,881,450: —	4,194,000	—	—	—	4,194,000	—
.....				12,000	—	—	—	12,000	—
.....	233,400: —								
.....	*)320,000: —			553,400	—	—	—	553,400	—
.....				63,000	—	—	—	63,000	—
.....				50,000	—	—	—	50,000	—
.....	67,900: —								
.....	21,400: —								
.....	131,500: —			220,800	—	—	—	220,800	—
.....				80,200	—	—	—	80,200	—
.....				10,830	6,635	—	1,664	19,129	—
.....				215,000	—	—	—	215,000	—
.....				354	25	—	—	379	—
.....				1,000,000	—	—	—	1,000,000	—
.....				9,564	—	—	—	9,564	—
.....				175,000	—	—	—	175,000	—
.....	47,500: —								
.....	52,500: —			100,000	—	—	—	100,000	—
.....				100,000	—	—	—	100,000	—
<i>anslag</i>			40,461	—	—	—	40,461	—
.....				10,000	—	—	—	10,000	—
	Summa	8,420,359	—	7,730	—	1,664	—	8,429,753	—

främdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anlagen under riksstatens
Nionde hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Jordbruksdepartementet.		
<i>Jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>		
Till aflöning åt ytterligare en kanslisekreterare	4,000: —	
» arfvode åt en extra föredragande inom jordbruks- departementet m. m.	7,000: —	11,000 —
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:</i>		
Till undervisningsmaterieU för landtbruks- och mejeri- institutet vid Alnarp	3,000: —	
» understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel	10,000: —	
» förhöjda understöd åt landtbruksskolorna i Väster- norrlands, Västerbottens och Norrbottens län	6,000: —	
» beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremerför- bundets landthushållningsskola vid Rimforsa för ut- bildande af lärarinnor	4,000: —	
Bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsu- lenter i Dalarne och i Norrland	30,000: —	
Till bestridande af kostnader för byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp	40,000: —	93,000 —
<i>Veterinärundervisningen:</i>		
Till uppehållande af verksamheten vid veterinärbakterio- logiska anstalten under år 1910		21,320 —
Transport		125,320 —

	Kronor.	ö.
Transport	125,320	—
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:</i>		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landbruksmöten	7,500: —	
Till prisbelöningar vid allmänna landbruksmöten	12,500: —	
» fortsatt uppehållande af de vid landbruksinstitutet vid Ultuna samt landbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landbrukets behof	12,500: —	
Bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof	48,000: —	
Bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län	11,250: —	
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000: —	
» åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen	15,000: —	
Bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet	25,000: —	
Till utbildande af en elev i boskapskötsel och mejerihushållning	1,000: —	
» anställande af en förste och en andre torfingenjör samt två torfassistenten	25,000: —	
» upprätthållande af en torfskola	7,000: —	
» understöd åt svenska mosskulturforeningen	35,000: —	
Bidrag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket	240,000: —	
Till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket	6,500: —	
» ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar m. m.	16,000: —	
» anställande af en statskonsulent i svinskötsel	6,500: —	
» fjäderfäafvelns befrämjande	20,000: —	
Bidrag till bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap m. m.	22,000: —	
Till främjande af nötboskapsafveln i Norrbottens län	5,000: —	525,750 —
<i>Hästafoelns förbättrande:</i>		
Till bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå	3,790	—
<i>Befrämjande af husslöjden:</i>		
Till anställande af en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander	3,500	—
Transport	658,360	—

		Kronor.	ö.
	Transport	658,360	—
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>			
Till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk- biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafs-fisken	34,000: —		
» försäkring af fartyget Skagerak	5,200: —		
» utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven	26,100: —		
Bidrag till anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare	2,250: —		
Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening	15,500: —		
» bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeridirectionens behof	7,500: —	90,550	—
<i>Hydrografiska undersökningar af Sveriges färskvatten:</i>			
Till uppehållande af verksamheten vid hydrografiska byrån samt för verkställande af hydrogeologiska specialundersökningar		53,000	—
<i>Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner:</i>			
Till afföning åt domänintendenter	35,500: —		
» resekostnader vid domänförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	45,000: —	80,500	—
<i>Skogsinstitutet:</i>			
Till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet		8,000	—
<i>Landtmäteristaten:</i>			
Till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätarne företagna tjänsteresor	30,000: —		
» bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever	8,000: —		
» anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning	5,500: —	43,500	—
<i>Rikets allmänna kartverk:</i>			
Till anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m.	19,200: —		
	Transport	19,200: —	933,910

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor.	ö.
Till förhöjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och biträden	Transport 19,200: —	933,910	—
» anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning	1,000: —		
» anskaffande af instrument och inventarier vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning	25,950: —		
	30,950: —	77,100	
<i>* Sveriges geologiska undersökning:</i>			
Till bestridande af kostnaderna under år 1910 af Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgiftvande af därpå grundade kartor m. m.	36,000: —		
» verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning	167,000: —	203,000	—
<i>Vägunderhållet på landet:</i>			
Till bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdeltningar, <i>förslagsanslag</i>	50,000: —		
» understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt	150,000: —	200,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	95,000: —		
» understödjande af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (norrländska afdikningsanslaget)	700,000: —		
» understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd (allmänna frostininskningensanslaget)	200,000: —		
» afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län	150,000: —		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet	67,500: —		
Till skogsodlingens befrämjande	100,000: —		
» beredande under år 1910 af bidrag till egnahems-låneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster <i>förslagsanslag</i>	75,000: —		
	Transport 1,387,500: —	1,414,010	—

		Kronor.	ö.
	Transport	1,387,500: —	1,414,010 —
Till lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behof, <i>förslagsanslag</i>		250,000: —	
» befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen		20,000: —	
» bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landbruksinstitutet i Rom		5,000: —	
» understöd åt svenska fattigvårdsförbundet		8,000: —	
» betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridna utgifter		171,844: —	
» beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt vissa tjänstemän och betjante i jordbruksdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk, <i>förslagsanslag</i> *)		20,000: —	1,862,344 —
	Summa		3,276,354 —

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

Rättelse.

I statsutskottets utlåtande n:o 8

sid. 14, rad. 8 och 7 nedifrån står: anslaget till mynt- och kontroll-
verken;

läs: anslaget till mynt- och kontroll-
verken äfvensom förslagsan-
slaget till omkostnader för kon-
trollverket.

Rättelse.

I statsutskottets utlåtande n:o 8

sid. 37, rad 2 uppifrån står: vid *punkt 4, mom. C*
läs: vid *punkt 4, mom. 3:o)*

å samma sida rad 12 uppifrån står: vid *punkt 4 mom. C*
läs: vid *punkt 4, mom. 4:o)*

Rättelse

I statsutskottets utlåtande n:o 9

sid. 138, rad. 15 nedifrån står: och *E. A. Nilson*;

läs: *E. A. Nilson* och *K. V. Rydén*.

Rättelse:

I statsutskottets utlåtande n:o 10

sid. 41, rad. 14 nedifrån står: Dock har utskottet;
läs: Vidare har utskottet.
